

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
FRANSIZ DİLİ EĞİTİMİ**

**CLUB ADOS YÖNTEM KİTABININ YABANCI DİL
EĞİTİMİNDE DİSİPLİNLERARASILIK BAĞLAMINDA
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Melis AYCAN

Danışman
Prof. Dr. Rifat GÜNDAY

SAMSUN
2023

TEZ KABUL VE ONAYI

Melis AYCAN tarafından, **Prof. Dr. Rıfat GÜNDAY** danışmanlığında hazırlanan “**CLUB ADOS YÖNTEM KİTABININ YABANCI DİL EĞİTİMİNDE DİSİPLİNLERARASILIK BAĞLAMINDA İNCELENMESİ**” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından 15.9.2023 tarihinde yapılan sınav sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı Adı Soyadı Üniversitesi Ana Bilim/Ana Sanat Dalı	İmza	Sonuç
Başkan	Prof. Dr. RIFAT GÜNDAY Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yabancı Diller Eğitimi Ana Bilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Dr. Öğr. Üyesi HASAN ATMACA Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yabancı Diller Eğitimi Ana Bilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Dr. Öğr. Üyesi MURAT DELİBAŞ Hacı Bayram Veli Üniversitesi Yabancı Diller Eğitimi Ana Bilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

ONAY

... / ... / ...

Prof. Dr. Ahmet TABAK
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Hazırladığım Yüksek Lisans tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin Kaynaklar'da gösterilenlerden oluştuğunu, her unsurun enstitü yazım kılavuzuna uygun yazıldığını ve TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği'nin 3. bölüm 9. maddesinde belirtilen durumlara aykırı davranılmadığını taahhüt ve beyan ederim.

Etik Kurul Gerekli mi?

Evet ☐ (Gerekli ise ekler kısmına ekleyiniz)

Hayır ☒

22/09/2023
Melis AYCAN

TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI

Tez Başlığı: CLUB ADOS YÖNTEM KİTABININ YABANCI DİL EĞİTİMİNDE DİSİPLİNLERARASILIK BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışması için şahsım tarafından 22.09.2023 tarihinde intihal tespit programından alınmış olan özgünlük raporu sonucunda;

Benzerlik oranı : % 13

Tek kaynak oranı : % 2 çıkmıştır.

22 /09/ 2023
Prof. Dr. Rıfat GÜNDAY

ÖZET

CLUB ADOS YÖNTEM KİTABININ YABANCI DİL EĞİTİMİNDE DİSİPLİNLERARASILIK BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Melis AYCAN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Yabancı Diller Eğitimi Ana Bilim Dalı
Fransız Dilli Eğitimi
Yüksek Lisans, Eylül/2023
Danışman: Prof. Dr. Rifat GÜNDAY

Bu çalışmada Maison des Langues yayınevi tarafından Fransızca eğitiminde A1 düzeyi 11-14 yaş hedef kitleye yönelik hazırlanan Club Ados A1 yöntem kitabında yer alan disiplinlerarasılık bölümlerinin temel dil becerileri olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma; tamamlayıcı dil becerileri olan ses bilgisi, kelime bilgisi, dil bilgisi ve kültür bağlamında ele alınarak farklı disiplinlerle bir bütünlük içerisinde geliştirilme sürecindeki rolü ve sınırlılıkları incelenmiştir. Çalışmada bilimsel araştırma yöntemlerinden birisi olan nitel yöntem ve nitel araştırma desenlerinden doküman analizi modeli kullanılmıştır. Eylem odaklı yaklaşım temel alınarak A1 düzeyi 11-14 yaş hedef kitleye yönelik hazırlanan Club Ados A1 yöntem kitabı 6 üniteden oluşmaktadır. Her ünite sonunda disiplinlerarası yaklaşım modeline uygun olarak öğrencilerin bireysel ya da grup şeklinde gerçekleştirebileceği dilsel etkinlikler tematik başlıklar altında sunulmaktadır. Bu tematik başlıklar; Matematik, Sanat, Yaşam ve Yer Bilimleri, Beden ve Spor Eğitimi, Yurttaşlık Eğitimi ve Coğrafya alanlarını kapsamaktadır. Club Ados Yöntem kitabında yer alan disiplinlerarası bölümler ve bu bölümlerde sunulan dilsel etkinlikler ve mini projeler incelendiğinde; ilgili bölümlerin öğrencilerin Fransızca temel (dinleme, okuma, konuşma, yazma) ve tamamlayıcı dil becerilerinin (kelime bilgisi, ses bilgisi, kültür, dil bilgisi) gelişimine önemli katkılar sunduğu ve farklı disiplinlerde elde edilen kazanımların Fransızca dersinde disiplinlerarası bir yaklaşımla pekiştirme olanağı sunduğu görülmüştür. Elde edilen bulgulardan hareketle bu etkinliklerin öğrencilerin dilsel becerilerinin gelişiminde önemli rol oynadığını söylemek mümkündür. Ancak etkinlikler incelendiğinde içeriklerin öğrencilerin bilişsel ve sosyal gelişimleri açısından bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin dilsel gelişimlerinin yanı sıra bilişsel ve sosyal gelişimlerini de destekleyecek etkinlik önerileri sunulmuştur. Bu etkinlik önerileri hazırlanırken ilgili disiplinlerin öğretim programlarında yer alan kazanımlar dikkate alınmıştır.

Anahtar Sözcükler: Disiplinlerarasılık, Yabancı dil eğitimi, Dil becerileri,

ABSTRACT

ANALYSING CLUB ADOS METHOD BOOK IN THE CONTEXT OF INTERDISCIPLINARITY IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION

Melis AYCAN

Ondokuz Mayıs University

Institute of Graduate Studies

Department of Foreign Language Education

French Language Education

Master, September/2023

Supervisor: Prof. Dr. Rifat GÜNDAY

In this study, the role and limitations of the interdisciplinarity parts of the Club Ados A1 method book were examined in the context of listening, speaking, reading and writing, which are the basic language skills; sub-skills phonetics, vocabulary, grammar and culture, and their role and limitations in the development process in an integrity with different disciplines. Qualitative method, one of the scientific research methods, and document analysis model, one of the qualitative research designs, were used in the study. Club Ados A1 book, which was prepared for the target group aged 11-14 at A1 level based on action-oriented approach, consists of 6 units. At the end of each unit, linguistic activities that students can perform individually or in groups in accordance with the interdisciplinary approach model are presented under thematic topics. These thematic topics include Mathematics, Art, Life and Earth Sciences, Physical and Sports Education, Civic Education and Geography. When the interdisciplinary sections in the method book and the activities and mini-projects presented in these sections were analysed, it was seen that the relevant parts made significant contributions to the development of students' basic and complementary language skills in French and offered the opportunity to reinforce the gains obtained in different disciplines with an interdisciplinary approach in French lessons. According to the findings, it is possible to state that these activities play an important role in the development of learners' linguistic skills. However, the contents of the activities have limitations in terms of students' cognitive and social development. For this reason, activity suggestions that would also support students' cognitive and social development as well as their linguistic development were presented. While preparing these activity suggestions, the acquisitions in the curricula of the relevant disciplines were taken into consideration.

Keywords: Interdisciplinarity, Foreign language education, Language skills,

ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR

Bu çalışma boyunca desteğini benden asla esirgemeyen, sabırla ve özveriyle çalışmanın ilk aşamasından nihayete erdirildiği güne kadar akademik donanımıyla ve yol göstericiliğiyle bana her daim destek olan danışmanım sayın Prof. Dr. Rıfat GÜNDAY'a çok teşekkür ederim. Mesleki kariyeri boyunca onlarca akademisyen ve öğretmenin yetişmesine vesile olan ve her bir öğrencisinin geleceğe emin adımlarla ilerlemesine daima katkıda bulunan değerli hocama katkılarından dolayı şükranlarımı iletiyorum.

Çalışma boyunca fikirleriyle ve akademik tecrübesiyle oldukça yararlı katkılar sunan değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Murat DELİBAŞ'a, değerli fikirleriyle birçok konuda destek olan ve bilgi ve birikimini özveriyle aktaran kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Hasan ATMACA'ya çok teşekkür ederim.

Hayatımın her evresinde bana her konuda destek olan şefkatini, sevgisini ve desteğini hiçbir zaman eksik etmeyen annem Sevgi İSPAHI'ye ve sevgisini ve desteğini sürekli hissettiğim babam Erdem İSPAHI'ye ve bu zorlu süreçte bana destek olan tüm arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ederim.

Melis AYCAN

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAYI	i
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI	ii
TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	ix
TABLolar DİZİNİ	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Sorunsalı	4
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Varsayımlar	5
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. Tanımlar	6
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Disiplinlerarasılık Kavramı	7
2.2. Disiplinlerarası Yaklaşım	8
2.3. Disiplinlerarasılık Türleri	10
2.4. Çok Disiplinli Yaklaşım	10
2.4.1. Çapraz Disiplinli Yaklaşım	11
2.4.2. Disiplinler Ötesi Yaklaşım	12
2.5. Yabancı Dil Eğitiminde Disiplinlerarasılık	13
2.5.1. Disiplinlerarasılık ve Temel Dil Becerileri	16
2.5.2. Konuşma Becerisi	19
2.5.3. Dinleme Becerisi	21
2.5.4. Okuma Becerisi	22
2.5.5. Yazma Becerisi	24
2.5.6. Disiplinlerarasılık ve Tamamlayıcı Dil Becerileri	26
2.5.7. Kelime Becerisi	26
2.5.8. Dil Bilgisi Becerisi	27
2.5.9. Kültür Becerisi	29
3. YÖNTEM	32
3.1. Araştırmanın Yöntemi	32
3.2. Araştırmanın Modeli	32
3.3. Evren ve Örneklem	32
3.4. Veri Toplama Araçları	33
4. BULGULAR	34
4.1. Matematik ve Fransızca Dersine Yönelik Bulgular	35
4.2. Sanat ve Fransızca Dersine Yönelik Bulgular	36
4.3. Yaşam ve Yer Bilimleri ve Fransızca Dersine Yönelik Bulgular	37
4.4. Beden ve Spor Eğitimi ve Fransızca Dersine Yönelik Bulgular	38
4.5. Yurttaşlık Eğitimi ve Fransızca Dersine Yönelik Bulgular	39
4.6. Coğrafya ve Fransızca Dersine Yönelik Bulgular	40
4.7. Disiplinlerarası Yaklaşım Etkinlik Önerileri	42
4.7.1. Fransızca ve Beden Eğitimi Dersi	43
4.7.2. Fransızca ve Matematik Dersi	44

4.7.3. Fransızca ve Görsel Sanatlar Dersi	45
4.7.4. Fransızca ve Coğrafya Dersi	46
4.7.5. Fransızca ve Türkçe Dersi	47
4.7.6. Fransızca ve Sosyal Bilgiler Dersi	48
4.7.7. Fransızca ve Fen Bilgisi Dersi	49
5. SONUÇ VE TARTIŞMA	50
5.1. Sonuç	50
5.2. Öneriler	53
KAYNAKÇA	55

SİMGELER VE KISALTMALAR

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
AOBM	: Avrupa Ortak Başvuru Metni
SKH	: Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1. Çok disiplinli yaklaşım.....	11
Şekil 2.2. Three approaches distinguished by degree and method of integration.....	13
Şekil 4.1. Matematik.....	36
Şekil 4.2. Sanat.....	37
Şekil 4.3. Yaşam ve Yer Bilimleri.....	38
Şekil 4.4. Beden ve Spor Eğitimi.....	39
Şekil 4.5. Yurttaşlık Eğitimi.....	40
Şekil 4.6. Coğrafya.....	41

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 4.1. Fransızca ve Beden Eğitimi Dersi Etkinlik Önerisi	43
Tablo 4.2. Fransızca ve Matematik Dersi Etkinlik Önerisi	44
Tablo 4.3. Fransızca ve Görsel Sanatlar Dersi Etkinlik Önerisi	45
Tablo 4.4. Fransızca ve Coğrafya Dersi Etkinlik Önerisi	46
Tablo 4.5. Fransızca ve Türkçe Dersi Etkinlik Önerisi	47
Tablo 4.6. Fransızca ve Sosyal Bilgiler Dersi Etkinlik Önerisi	48
Tablo 4.7. Fransızca ve Fen Bilgisi Dersi Etkinlik Önerisi	49

1. GİRİŞ

Yabancı dil eğitimi sistemli ve uzun soluklu bir süreçtir. Bu sürecin başarılı ve etkin bir şekilde sürdürülmesi farklı yöntem, teknik, yaklaşım, strateji ve modelin uygulanmasını gerektirir. Günümüz bilgi ekosisteminde; dijital araçların öğrenme, öğretim ve değerlendirme sürecine entegrasyonu, eğitimde tek bir modelin, yaklaşımın ve yöntemin kullanılması yerine alternatif farklı öğretim modellerinin uygulanması, öğretim programlarının 21. yüzyıl becerilerine uygun şekilde tasarlanması, öğrenme ortamlarının, etkinliklerin ve materyallerin disiplinlerarası yaklaşımla yeniden yapılandırılması vb. etkenler dil eğitimi sürecinin kapsam ve uygulama alanlarını yeniden şekillendirmektedir. Yabancı dil öğretiminin modern yöntem biliminde, disiplinlerarası bir yaklaşımın uygulanmasına katkıda bulunan farklı öğretim yöntemleri vardır, bunlar arasında problem çözme, vaka çalışmaları, rol oyunları, quizler, tartışmalar vb. sayılabilir. Tüm bu aktif ve interaktif öğretim yöntemleri, öğrencilerin öğrenme sürecine yüksek düzeyde katılımını sağlar ve bilişsel ve yaratıcı faaliyetlerini teşvik eder, bu da öğrencilerin evrensel yeterliliklerinin başarılı bir şekilde gelişmesine olanak tanır (Leila et al, 2021: 1339).

Öğrenme hedefleri oluşturulurken bilim ve teknolojiye güncel gelişmeler dikkate alınmalıdır. Eğitim sisteminde gelişen ve değişen dünya şartlarına göre öğrencilerin yetiştirmelerini sağlayacak, disiplinler arasında bağlantılar kuracak ve bu alanlardaki öğrenmeleri bütünlük içerisinde öğrenciye aktaracak planlamalar yapılmalıdır (Turna & Bolat, 2015: 36).

Daha etkin bir yabancı dil eğitimi için, dönemin koşullarına göre planlanmış ve dil öğrenimini gerçek hayatla bütünleştiren etkinlikler oldukça önemlidir. Bu değişim sürecinde özellikle öğretmenlere büyük oranda görev ve sorumluluk düşmektedir. Bu görevler içerisinde ön plana çıkan en önemli unsur, öğrencilerin yalnızca dilsel becerilerinin geliştirilmesine yönelik değil aynı zamanda öğrencilerin sosyal ve bilişsel becerilerinin de gelişimine katkıda bulunacak ve öğrenme süreçlerini gerçek yaşamla ilişkilendirebilecek etkinliklerin tasarlanması olarak düşünülmektedir. Alanında iyi öğretmenler, dil eğitiminin içerik temelli olması ve öğrencilerin uygulama ve araştırma yapmalarını sağlayacak becerileri kazandıracak biçimde ve temel alanlardaki öğrenci başarısını hesaba katacak şekilde tasarlanması gerektiği konusunda hemfikirdir (Matvienko ve Kuzmina, 2020: 165). Öğrencilerin kuramsal açıdan bilgi düzeylerinin geliştirilmesiyle beraber uygulama ve araştırma yapabilmesi

için uygun ortamların oluşturulması 21. yüzyıl becerilerinin etkin bir şekilde geliştirilebilmesiyle doğrudan ilintilidir. Bu beceriler, Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan 21. Yüzyıl Öğrenci Profili başlıklı çalışmada 4 alt alanla ele alınmaktadır. Bunlar;

1. Düşünme yolları:

1. Yaratıcılık ve yenilikçi düşünme ve bunlara açık olma
2. Eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme
3. Öğrenme stratejilerini kullanma/Öğrenmeyi öğrenme ve üst bilişsel beceriler kendini değerlendirme

2. Çalışma Yolları:

1. İletişim becerileri /Türkçeyi doğru kullanma ve bir yabancı dili temel düzeyde kullanma/
2. Takım çalışması

3. Çalışma Araçları:

1. Bilgi okuryazarlığı
2. Bilgi iletişim teknolojileri okuryazarlığı

4. Dünya'ya Entegrasyon:

1. Yerel ve evrensel vatandaşlık bilinci
2. Yaşam ve kariyer ile ilgili bilinç ve beceriler
3. Kültürel farkındalıkları ve yeterlikleri kapsayacak şekilde kişisel ve sosyal sorumluluk bilinci (Millî Eğitim Bakanlığı, 2011:291).

2015 yılında Birleşmiş Milletler tarafından bir eylem planlaması olarak kabul edilen ve dünyada ortak sorunların çözümüne yönelik 17 farklı temada Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını ifade eden bir süreç başlatılmıştır. Bu ana temalar evrensel bir nitelik taşımakta olup her bir temanın alt başlıkları ve hedefleri detaylı bir şekilde ele alınmaktadır.

Bu tematik başlıkların dördüncüsü Nitelikli Eğitim'dir. Bu başlığın odaklandığı temel nokta, dünya genelinde kapsayıcısı ve her bir birey için yaşam boyu öğrenme fırsatlarından eşit şekilde yararlanabilmeyi hedeflemektir. Ayrıca, Unesco tarafından Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ilişkin Öğrenme Hedefleri oluşturulmuş ve bu

hedefler; bilişsel öğrenme, sosyo-duygusal öğrenme ve davranışsal öğrenme olarak evrensel amaçları detaylı bir şekilde ele almaktadır.

Bilişsel öğrenme hedefleri kapsamında öğrenci, yaşamı boyunca kişisel eğitimi için tüm fırsatları kullanabilir ve edindiği bilgileri sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek için gündelik yaşamda uygulayabilir.

Sosyo-duygusal öğrenme hedefleri açısından öğrenci, eğitimin içsel değerinin farkına varabilir ve kişisel gelişiminde kendi öğrenme ihtiyaçlarını analiz edip belirleyebilir.

Davranışsal öğrenme hedefleri bağlamında ise öğrenci, sürdürülebilirliğin sağlanmasında kültürün önemli bir rolü olduğunu anlar (2017: 18). Bu üç alt öğrenme hedefi; öğrencilerin öğrenme sürecinde bilişsel, sosyo-duygusal ve davranışsal öğrenme becerilerini gerçek yaşamla ilişkilendirerek ve disiplinlerarası bir yaklaşımla ele almaktadır. Bu da öğrencilerin hem evrensel nitelikteki ortak sorunlara yönelik farkındalık kazanması hem de öğrenme süreçlerini doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen ortak sorunlara çözüm önerileri sunabilmesi için önemli fırsatlar ve kazanımlar sunmaktadır. Bu sayede öğrenme sürecinde edinilen bilgilerin kalıcılığının artması ve kazanımların sürdürülebilir olması hedeflenmektedir. Bu kalıcılığın sağlanması ve öğrenmenin içselleştirilmesi, gerçek yaşamda ve günlük etkinliklerde öğrenilen bilgilerin kullanılmasıyla mümkündür. Öğrenenin yaşadığı dünyaya uyum sağlamasına ve onunla bütünleşmesine yardımcı olmak için öğrenmenin amacı bilginin ötesine geçerek anlamayı hedeflemelidir (Mustea vd., 2014: 371).

Bu bağlamda öğrenciler sosyal aktör olarak bulunduğu her ortamda dili aktif olarak kullanmalıdır. Farklı disiplinlerde çalışırken yabancı dil dersinde öğrendikleri yapı ve kavramları ilgili disiplin ve tematik bütünlük içinde bütünleştirebilmelidir. Disiplinlerarası yaklaşımla farklı disiplinlerin aynı tema, konu, problem vb. ile ilgili kazanımları bir bütün olarak ele alınması, öğrencinin bilgiyi anlamlandırması, ilişkilendirmesi ve üst düzey zihinsel becerilere ulaşması bakımından da önemlidir (Taşdemir ve Taşdemir, 2011: 220).

Yabancı dil eğitimi bağlamında ele alındığında ise, Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninde vurgulandığı gibi; dil öğrencileri sosyal bir aktör olarak değerlendirilmekte ve dili bulundukları her ortamda aktif olarak kullanmaları beklenmektedir. “...bir dili kullanan ve öğrenenleri öncelikle “sosyal aktörler” olarak yani, çeşitli durumlarda, belirli bir çevrede ve özel bir hareket sahasında yerine getirmeleri gereken (sadece dille sınırlı da olmayan) görevleri bulunan toplum üyeleri

olarak gördüğü için...” (Millî Eğitim Bakanlığı, 2009: 6). Sosyal aktör kavramı sınıf içi öğrenmelerden hareketle öğrencilerin ya da dil kullanıcılarının sınıf dışı etkinliklerde dili etkin bir şekilde kullanma eğiliminde olmalarını ifade eder.

Öğrenciler, sosyal aktör olarak kendilerine verilen görevleri multidisipliner yaklaşım modeliyle bireysel veya işbirlikli olarak tamamlama olanaklarına sahiptir. Maden'in belirttiği gibi; farklı disiplinlerin bilgi, kural ve gerçek yaşamdaki yerinden yararlanılarak dil öğretiminde başarı ve motivasyon, tutum gibi duyuşsal kaynaklar desteklenebilir. Nitekim öğrenciler birbirinden farklı hazırbulunuşluk ve psikososyal özelliklere sahiptir. Bu nedenle, dil öğrenme ortamında farklı teknik ve uygulamalar işe koşulmalıdır (2021: 52). Disiplinlerarası yaklaşım modelinin öğrenme sürecinde, öğrenenler için, materyalleri kullanma ve dil becerilerini geliştirme açısından birçok avantajı vardır.

Bu avantajlar:

- Öğrencileri belirli bir konuyu öğrenmeye, edindikleri bilgileri anlamaya, karşılaştırmaya ve uygulamaya motive etmek;
- Bilinen materyali yeni bir şekilde sunma fırsatı;
- Kişinin bakış açısını genişletmek, öğrencinin bağımsızlığını ve yaratıcılığını geliştirmek;
- Öğrencilerin bilgi, beceri ve yeterliliklerini bir bütün olarak bütünleştirmesi, böylece öğrencilerin ustalaştıkları bir içeriği eğitimlerinin tamamı boyunca kusursuz bir bütün olarak algılamaları;
- Öğrenmenin ana öğretici ilkelerini uygulama fırsatı. (Redchenkoa, 2016: 6197).

Bu avantajların sürdürülebilir olması için dilsel aktivitelerin yalnızca dilin kullanımıyla sınırlandırılmaması aynı zamanda öğrencilerin yaşam becerilerinin geliştirilmesine yönelik ortamların oluşturulması gerekmektedir. Günday'ın da belirttiği gibi; “Uygulama becerileri, öğrenilen bilgileri kullanabilme kapasitesini yansıtmaktadır. Yaşam becerileri ise, öğrenimin nihai hedefi olan öğrencinin öğrendiklerini gerçek yaşamında uygulamaya koyabilmesidir” (2015: 17).

1.1. Araştırmanın Sorunsalı

Araştırmanın temel problemi;

Disiplinlerarası bir yaklaşımın yabancı dil eğitiminde temel dil becerilerinin ve

tamamlayıcı becerilerin gelişimine etkileri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı; yabancı dil eğitiminde disiplinlerarası yaklaşımın temel ve tamamlayıcı dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkileri nelerdir sorunsalı üzerine; yöntem kitaplarında yer alan disiplinlerarasılık bölümlerinin beceri geliştirme etkinliklerine yönelik rolü ve önemi incelenerek, disiplinlerarası yaklaşım modeline uygun tematik etkinlikler önermektir.

Bu bağlamda; müfredat içeriklerine uygun olarak farklı disiplinlerde Fransızca dil becerilerine yönelik içerikler oluşturulacaktır. Bu içeriklerin oluşturulmasında yalnızca dilsel becerilerin değil sosyal ve bilişsel becerilerin de geliştirilebilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda; etkinlikler oluşturulurken dilsel, sosyal ve bilişsel becerilerin yanı sıra SKH tematik başlıklarına uygun içerikler de disiplinlerarası bağlamda ele alınacaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Yabancı dil eğitimi sürecinde öğrenilen bilgilerin ve kazanımların gerçek yaşamda etkin bir şekilde kullanılabilmesi, tekrar ve pratiğin uygulanabilmesi, öğrenilen bilgilerin unutulmaması vb. unsurlar göz önüne alındığında, Güneş'in de belirttiği gibi “Dili öğrenme hem sosyal hem de fiziksel unsurların bulunduğu gerçek yaşam durumlarıyla ilişkilendirildiğinde, etkili ve kalıcı olmaktadır” (2021: 41). Bu kalıcılığı sağlamak ve öğrenmenin içselleştirilmesi öğrenilen bilgilerin gerçek yaşamda ve günlük etkinliklerde etkin olarak kullanılmasıyla mümkündür. Bu kapsamda sosyal bir aktör olarak öğrenciler dili bulundukları her ortamda aktif olarak kullanmalıdırlar.

1.4. Varsayımlar

Çalışmanın varsayımları:

1. Disiplinlerarası yaklaşım modeliyle öğrencilerin Fransızca temel dil becerilerinin daha etkin bir şekilde geliştirilmesi sağlanabilir.
2. Disiplinlerarası yaklaşım modeliyle öğrencilerin Fransızca tamamlayıcı dil becerilerinin geliştirilmesi sağlanabilir.
3. Disiplinlerarası yaklaşım modeli kullanılarak öğrenciler öğrenme çıktılarını çeşitli derslerde uygulayabilir ve etkili bir değerlendirme etkinliği gerçekleştirebilir.

1.5. Sınırlılıklar

Çalışmanın sınırlılıkları:

Söz konusu çalışmada Maison des Langues Yayınevi tarafından 2015 yılında Eylem Odaklı Yaklaşım temel alınarak 11-14 yaş grubuna yönelik hazırlanan Club Ados Yöntem Kitabı A1 düzeyi öğrenci kitabı, alıştırmaya kitabı ve disiplinlerarasılık bölümlerini kapsayan ilgili üniteler incelenecektir.

1.6. Tanımlar

Yabancı Dil: Ana dilin dışında olan dillerden her biri, Ana dilin dışında öğrenilen uzmanlık dili (<https://sozluk.gov.tr/>).

Yöntem: Bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, usul, sistem, prosedür, politika: Bilimde belli bir sonuca erişmek için bir plana göre izlenen yol, metot. (<https://sozluk.gov.tr/>).

Disiplinlerarasılık: İnterdisipliner ya da disiplinlerarası yaklaşım, iki ya da daha fazla akademik disiplinin birleştirilmesi ya da bir arada ele alınmasıdır (Akça ve Beşoluk, 2021: 557).

Yabancı Dil Öğrenimi: Hedef dilin toplumda yaygın olarak kullanılmadığı bir bağlamda ikinci (veya üçüncü, dördüncü) bir dilin öğrenilmesidir (M. Lightbown ve Spada, 1999: 175).

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Disiplinlerarasılık Kavramı

Disiplinlerarası kavramı Latince'de "arasında" anlamına gelen inter- ve disciplina'dan gelen ve öğretim ya da bilgi anlamına gelen disciplinary kelimelerinden oluşmaktadır (www.vocabulary.com/). Bir başka deyişle, iki veya daha fazla akademik disiplini veya çalışma alanını birleştirmek veya içermek olarak tanımlanmaktadır (www.dictionary.com/). Disiplinlerarasılık kavramının en önemli özelliği çok yönlü düşünce becerisinin işe koşulmasıdır. Bu sayede mevcut sorunlara farklı alanların bakış açısıyla çözüm üretebilme stratejisi geliştirilebilmek mümkündür.

Disiplinlerarasılık kavramı farklı disiplinlere ve alanlara ilişkin pek çok stratejiyi, yöntemi, bilgiyi, olguyu bir araya getirerek mevcut sorunların çözümüne yönelik bir iş birliği geliştirmek olarak ifade edilmektedir. Çeşitli disiplinlerin bir konu ya da probleme dayalı araştırma verilerini sentezleyen birden fazla disipline dayanan bir yöntemdir (Ülgen, 2017: 13).

G. Klaassen, disiplinlerarası araştırmaların temel özelliklerini (1) farklı disiplinler arasında köprü kurma ve benzeşim olarak da adlandırılan bir dizi disiplin unsurunun entegrasyonu, (2) bu disiplinlerarası faaliyetin içerdiği olası örtük işbirliği, (3) yeni problemleri tanımlama sanatı ve (4) farklı disiplinler arasında yeni çözümlerin ve bilginin gerçekleştirilmesi olarak ifade eder (2018: 844).

Günümüzde yerel ve evrensel sorunlara ilişkin belirli bir disiplinle sınırlı sayıda bilginin yerine; farklı alanları bir araya getirerek etkileşim ve iş birliğinin artırılması, iletişim ve bilgi paylaşımıyla sürekliliğin korunması, daha kapsamlı bir anlayış ve daha etkili çözümler bulunması açısından; bilimsel araştırmalardan sosyal bilimlere, fen bilimlerinden eğitim bilimine, tarihten sanata birçok alanda disiplinlerarası bir yaklaşım modeli benimsenmektedir.

Disiplinlerarasılık kavramının tarihsel süreci incelendiğinde bu kavramın yeni bir kavram olmadığı 19. yüzyıla kadar dayandığı görülmektedir. Doğa bilimleriyle felsefe ve edebiyat alanlarına ilişkin yürütülen çalışmaların örneklerine rastlanılmaktadır. Ancak bilim ve teknolojiye yaşanan gelişim ve değişimler ayrı alanlarda ayrı uzmanlık gerektirdiği gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Süreç içerisinde ortaya çıkan bu ayrışma öğrenme sürecine ilişkin ve mevcut sorunların çözümüne yönelik bütüncül açıdan olguların ve olayların ele alınmasının yeterli olmadığı sonucunu doğurmuştur. 21. yüzyılın evrensel sorunlarına ilişkin, ülkelerin karşı

karşıya kaldıkları mevcut problem alanları küresel zorluklarla başa çıkmak için disiplinlerarası yaklaşımların gerekliliği ve küreselleşme, disiplinlerarasılık için güçlü bir gerekçe sunmaktadır (Segovia, vd, 2010: 141). Disiplinlerarası çalışmalara duyulan ihtiyaçlar arasında ön plana çıkan en önemli unsur, dünyanın karmaşık yapısı ve insanın bilişsel yeteneklerinin sınırlılığı nedeniyle, disiplinler arasındaki sınırlar giderek ortadan kalkmakta ve disiplinlerarası eğilim kaçınılmaz hale gelmektedir (Cheng, 2022: 39-40).

2.2. Disiplinlerarası Yaklaşım

Dijital bir çağ olarak nitelendirilen günümüz bilgi ekosisteminde bilimsel ve teknolojik değişimler ve gelişimler disiplinlerarası bir yaklaşım modelini zorunlu hale getirmektedir. Yelkenci ve İlhan'ın da belirttiği gibi; toplumun her alanını etkileme gücüne sahip olan endüstri 4.0, beraberinde getirdiği teknolojik gelişmeler, mevcut/yeni ortaya çıkacak olan mesleklerin başarıyla icra edilme zorunluluğu ve küresel sorunların çözümü için gerekli görülen bilgi/becerilerin öğrencilere kazandırılması gerekmektedir (2021: 161).

Sosyal yaşamın hemen her alanında görülen bu değişim ve gelişim süreci eğitim sistemlerinin yeniden yapılandırılmasını, öğrenme/öğretim süreçlerinin ve müfredat içeriklerinin gözden geçirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu değişim süreci göz önüne alındığında eğitim sistemlerine ilişkin mevcut sorunlara disiplinlerarası yaklaşımın en iyi çözümü sunacağı düşünülmüştür: Günümüzde tercih edilen yaklaşım, uzmanlık gerektiren profesyonel yaklaşım yerine, iş birliği içinde hareket edilmesini sağlayan ve etkili bir çözüm üretmek için ilgili alanların çoğunun bütünleştirilmesi yönündedir (Manor-Binyamini, 2015: 1).

Disiplinlerarası yaklaşımın eğitimle ilişkilendirilmesi öğrenme ve öğretim sürecine farklı bir bakış açısı sunmaktadır. Zira, disiplinlerarası öğretme/öğrenme, öğrencilerin 'ürünler' ortaya koymak, olguları açıklamak veya sorunları çözmek amacıyla iki veya daha fazla alandan bilgi, yöntem, araç, perspektif, olasılık, fikir, kavram ve teorileri entegre ettikleri bir süreç olarak tanımlanmalıdır (Helmane ve Briška, 2017: 10). Belirli bir disiplinle sınırlı sayıda bilgi değişen ve gelişen dünyanın küresel sorunlarına çözüm bulmada yeterli görülmemektedir. Bu nedenle “Eğitim sisteminde de gelişen ve değişen dünya şartlarına göre öğrencilerin yetişmelerini sağlayacak, disiplinler arasında bağlantılar kuracak ve bu alanlardaki öğrenmeleri bütünlük içerisinde öğrenciye aktaracak planlamalar yapılmalıdır” (Turna ve Bolat, 2015). Yalnızca belirli disiplinlerin bakış açısıyla mevcut sorunlara ilişkin çözüm

arayışları sürdürülebilir bir yaklaşım sunmamaktadır.

Gelişim ve değişimin geçmiş dönemlere oranla hızlı bir şekilde gerçekleşmesi ancak farklı disiplinlerin ortaklaşa yürütebileceği stratejik yöntemlerle sürdürülebilir olmaktadır. Disiplinlerarası yaklaşımın bütünleşik bir bilgi ekosisteminin en önemli basamaklarını oluşturduğunu söylemek mümkündür. Gerçek anlamda disiplinlerarası öğretim, ancak öğretimin tamamıyla kavramlar ya da problemler etrafında organize edilmesi ve bu kavramın ya da problemin işlenmesinde değişik alanlardan bilgilerin etkili bir biçimde bütünleştirilmesidir (Yıldırım, 1996: 89-90).

Özellikle içinde bulunduğumuz yüzyılda çevre sorunları giderek arttığından iklim değişikliği, küresel ısınma gibi kavramların daha çok konuşulur hale geldiği görülmektedir (Karakuş ve Şeyihoğlu, 2021: 452). Bu nedenle, tüm dünyayı ilgilendiren ayrıca SKH arasında da yer alan iklim değişikliği, sağlık alanındaki eşitsizlikler ve sosyal sorunlar ile ilgili olarak disiplinlerin bir arada çalışması, disiplinlerarası bir anlayış geliştirmesi ve hatta disiplinlerin ötesinde anlayışlarla problemlere çözüm üretilmesi gerekmektedir (İnci ve Kaya, 2022: 2758).

Hangi disiplin olursa olsun küresel düzeyde yaşanan sorunlara kayıtsız kalınmadan, özellikle bilinçli bir nesil yetiştirmek amacıyla, yaşadığı çevrenin sorunlarına çözüm arayışı içinde olan, farkındalık bilinci geliştirmeyi hedefleyen öğrenciler için bu yaklaşım önemli bir işlev görmektedir. Bu farkındalık hem 21. Yüzyılın gerektirdiği becerileri geliştirebilmek hem de yirmi birinci yüzyıla uyum sağlamaya istekli ve yetkin olmak hayati önem taşımaktadır (Bekteshi & Xhaferi, 2020: 81).

Bu nedenle, derslerin içeriği küresel konuları, müfredat dışı etkinlikleri ve bireylerin çevresel tutum ve davranışlarını değiştirebilecek diğer etkinlikleri de içermelidir (Kavas ve Öztoprak, 2019: 163). Her bir bireyi doğrudan ya da dolaylı bir şekilde etkileyen mevcut evrensel sorunların çözümü ancak eğitim sistemlerinin kalitesinin geliştirilmesiyle mümkündür. Eğitim, küresel sorunlar ve kaygılara yönelik anahtar kavramların vurgulanmasında sürdürülebilirliğin merkezinde yer almaktadır (Arslan ve Curle, 2021: 686).

Disiplinlerarası öğretimde, belirli bir kavram, problem ya da konu temel alınarak, bu kavrama değişik yönlerden ışık tutabilecek bilgi ve beceriler ilgili alanlardan alınarak bütünleştirilir (Kanatlı ve Çekici, 2013: 224). Ancak bu bütünleştirme sürecinde öğretmenlere ve müfredat geliştirme çalışmalarında yer alan uzmanlara önemli görevler düşmektedir.

Disiplinlerarası yaklaşımda temel anlayış bütünleştirmenin ya da ilişkilendirilmenin öğretmen tarafından yapılmasıdır. Bu açıdan bakıldığında ilişkilendirmede bir rastlantısallık ya da rastgelelik değil, bilinçlilik söz konusudur (Özaydınlı Tanrıverdi ve Kılıç, 2019: 302). Bu nedenle ilişkilendirilecek disiplinlerin ortak temalar üzerinde etkin bir şekilde çalışabilmesi ve bütünleştirilebilmesi için stratejik hedefler ve sürdürülebilir öğrenme çıktıları oluşturulmalıdır.

Disiplinlerarasılığı sağlayan önemli bir faktör, yabancı dil ve özel alan öğretmenlerinin iş birliğinin yanı sıra, güncel öğretim uygulamaları geliştirmek, eğitim sürecini güncel bakış açısıyla gözlemlemek ve değerlendirmek olarak ele alınmaktadır (Timkina ve Khlybova, 2018: 3). Disiplinlerin bütünleştirilmesi sürecinde ortak alanlar ve temalar oluşturulurken paydaşların karşılaştığı temel sorunlar da bulunmaktadır. Bu zorluklardan en önemlisi müfredat çalışmalarıdır. Tüm disiplinler arasında öğrencilerin kavrayışını ve başarısını genişletmek veya iletişim becerilerini geliştirmek gibi birçok avantajı olsa da entegrasyon karmaşası ve zaman alan müfredat hazırlığı gibi dezavantajları da vardır (Jones, 2010: 76).

2.3. Disiplinlerarasılık Türleri

Bu bölümde disiplinlerarasılık türlerine ilişkin genel bir çerçeve çizilmesi hedeflenmektedir.

Farklı disiplinleri bir araya getirme ve iş birliği içerisinde mevcut sorunlara çözüm sunma stratejileri geliştirme ve bilimsel açıdan gelişime yönelik olgu ve olaylara farklı açılardan yaklaşabilme modeli olarak tanımlanan bu kavramın yaygın olarak kullanılan türleri ve örneklemeleri ele alınacaktır.

2.4. Çok Disiplinli Yaklaşım

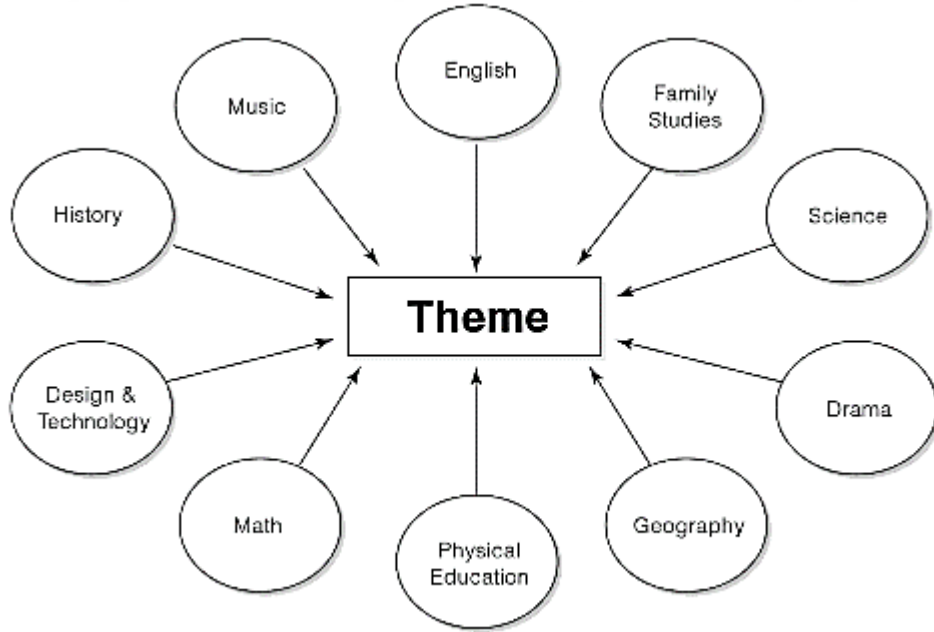
Çok disiplinli yaklaşım farklı disiplinlerden gelen profesyonellerin ortak bir tematik başlık üzerinde birlikte çalışması olarak ifade edilmektedir.

Çok disiplinli yaklaşım, bir sorunu çözmek veya karmaşık konulara yönelik çözüm üretmek için birden fazla disipline ilişkin bilgileri ve bakış açısını bir araya getirme şeklini ifade eder. Bu yaklaşım, gerçek yaşama yönelik sorunların çok yönlü olduğunu ve tek bir disiplinle yeterli şekilde anlaşılamayacağı düşüncesini önceler.

Çok disiplinli yaklaşımda, farklı alanlardan uzmanlar bir araya gelerek mevcut sorunların çözümüne uzmanlıkları, teorileri, yöntemleri ve bakış açılarıyla katkıda bulunurlar. Aktan çok disiplinli yaklaşım modelini şu örnekleme açıklamaktadır; “Yağlı yiyeceklerin kalp rahatsızlıkları üzerindeki etkisini incelemek üzere oluşturulmuş çok-disiplinli ekip, sorunun çözümü için kendi disiplinlerinin

perspektiflerini bütünleştirmelerini mutlaka gerektirmeyecek bir tarzda, birlikte çalışan bir kardiyolog, bir diyetçi ve bir istatistikçiden oluşuyor olabilir” (2007: 27).

Bilimde, gerçek dünyanın karmaşık olgularını öğrenmenin ve algılamanın en iyi yolu disiplinlerarası bir yaklaşıma dayanmalıdır. Bilimsel disiplinler birbirinden bağımsız değildir ve disiplinlerarası ayırım bilimi öğretmek için yapay bir yol yaratır ki bu da bilimin gerçek doğasını yansıtmaz (You, 2017: 66). Bu yaklaşım disiplinlerin sınırlarının ötesine geçen bütünsel bir görüşü teşvik eder. Çok disiplinli yaklaşımlarda etkili iletişim önemlidir, çünkü farklı disiplinlerden uzmanlar farklı terimler, yöntemler ve düşünme biçimlerine sahip olabilir. Etkili bir iş birliği sağlamak için bu boşlukları kapatmaları gerekir.

Şekil 2.1. Çok disiplinli yaklaşım (Drake ve Burns, 2004).

2.4.1. Çapraz Disiplinli Yaklaşım

Çapraz disiplinli yaklaşım farklı disiplinlerdeki uzmanların hepsinin bir sorun ya da çözülmesi gereken bir durum karşısında ortak kesişen noktaları belirlemeleri ve kendilerine uygun çözümleri ortaya koymalarıdır (Şahin vd, 2018: 75).

Çapraz disiplinli yaklaşımda bir disiplinin diğerine göre daha baskın olduğunu söylemek mümkündür. Sanat tarihi ya da dil bilim tarihi gibi. “Disiplinler arasında derinlemesine ve genişlemesine etkileşim vardır. Disiplinler arasında, aktiflik veya pasiflik olma söz konusudur. Yani bir disiplin diğerine baskın çıkarsa çapraz disiplin yaklaşımı gerçekleşir” (Özçelik, 2015: 39).

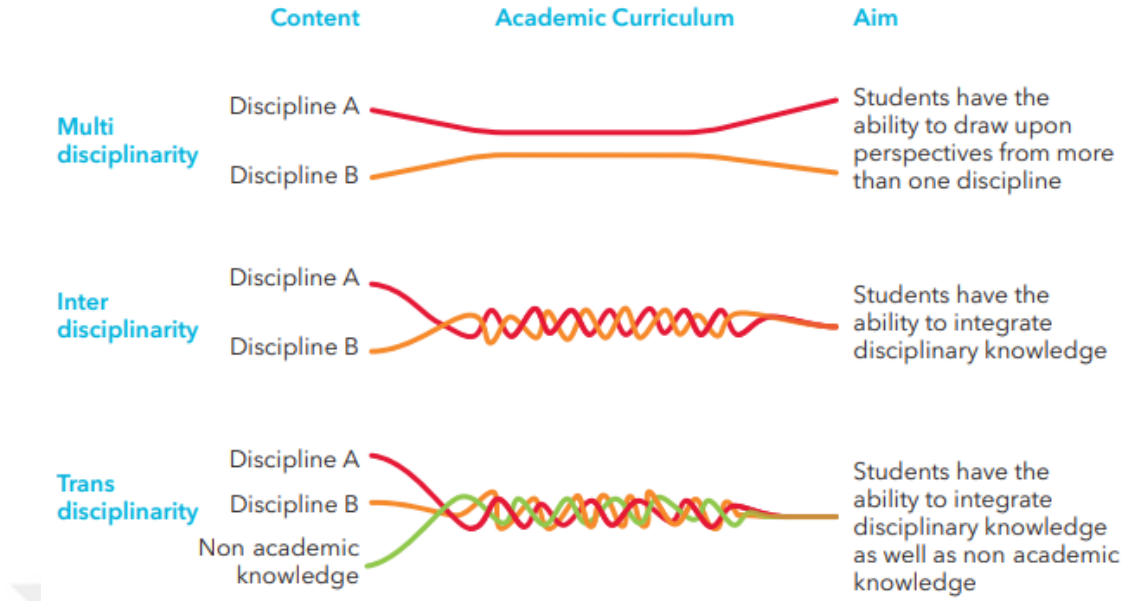
2.4.2. Disiplinler Ötesi Yaklaşım

Disiplinler ötesi yaklaşım, belirli bir disiplinin sınırlarını tamamen aşarak, tüm disiplinlerin bilgi ve yöntemlerini entegre eden ve yeni bir anlayış düzeyi oluşturmaya odaklanan bir çalışma yaklaşımıdır. Disiplinler ötesi çalışma, karmaşık sorunları ele alırken, disiplinler arasındaki iş birliğini ve etkileşimi teşvik eder.

Disiplinler ötesi yaklaşımın bazı temel özellikleri bulunmaktadır. Farklı disiplinlerden gelen bilgileri ve yöntemleri birleştirerek bütünsel bir anlayış oluşturma, disiplinlerarası işbirliği ve bilgi alışverişi, ve bu sayede yenilikçi çözümlerin keşfedilmesi, belirli bir sorunu çözmeye veya belirli bir amaca ulaşmaya odaklanılması ve farklı disiplinler arasındaki dil ve terminoloji farklılıklarının aşılması, ortak bir anlayış oluşturulması ve bilgi paylaşımının kolaylaştırılması disiplinler ötesi yaklaşımın temel özellikleri arasında değerlendirilmektedir.

Disiplinler arasındaki sınırları aşan ve farklı disiplinleri bir araya getiren bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, bir sorunu ele alırken disiplinlerarası iş birliği yapmanın yanı sıra toplumun paydaşlarını da sürece dâhil ederek çözüm üretmeyi hedefler. Disiplinlerötesilik ise, disiplinlerin sınırları aşarak, birden fazla disiplinin gerçekleştirdiği iş birliğidir (Şan, 2014: 31). Çok disiplinli ve disiplinlerarasılık uzun zamandır hem sosyal bilimlerin hem de beşerî bilimlerin metodolojilerinin ayrılmaz bir parçası olsa da disiplinler ötesi yaklaşım 1990'larda disiplin sınırlarını aşmanın bir yolu olarak ortaya çıkmıştır ve bugün konular arasında sistematik bir değişim biçimi olarak anlaşılmaktadır (Dutu, 2016: 9).

Disiplinler ötesi yaklaşım sadece disiplin sınırlarını aşmakla kalmaz, aynı zamanda akademi, toplum ve girişimciler, hasta örgütleri, ebeveynler ve ilkokul öğretmenleri gibi disiplinler ötesi araştırma veya eğitime katkıda bulunan akademi dışındaki paydaşlar arasındaki sınırları da aşar (de Greef vd., 2017: 30).

Şekil 2.2. Three approaches distinguished by degree and method of integration (de Greef vd., 2017: 29).

Disiplinler ötesi kavramında disiplinlerden ziyade artık soruna yönelerek, öğrenci sorunlarından hareketle yapılan ilişkilendirmeler temel alınmaktadır (Kartal, 2020: 30).

2.5. Yabancı Dil Eğitiminde Disiplinlerarasılık

Yabancı dil eğitiminde disiplinlerarasılık modeli; dil öğrenimi/öğretimi sürecinde farklı alanlara ve disiplinlere ilişkin bilgileri, yaklaşım ve yöntemleri birleştirmeyi hedefleyen ve öğretim/öğrenim/değerlendirme sürecini daha zengin, kapsamlı ve etkin hale getirmeyi amaçlayan bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir.

Disiplinlerarasılık modeli, farklı disiplinlerin dil öğretimi sürecine dâhil edilmesini sağlayarak dil öğrenimini/öğretimini yalnızca dilsel becerilerle sınırlamak yerine, öğrencilerin hedef dilin kültürünü, tarihini, sanatını, bilimini yakından tanımasına olanak tanımaktadır. Dilin kullanımı sadece bir araç olarak değil, anlamlı ve işlevsel bir beceri alanı olarak algılanır ve öğrenciler dili öğrenmelerinin onlara yeni bilgiler ve farklı bakış açıları kazandıracağını fark ederler. Öğretmenler, dersleri farklı disiplinlerin öğelerini içerecek şekilde tasarlayabilir ve öğrencilerin ilgi alanlarına ve öğrenme stillerine uygun içerikler sunabilir. Örneğin, öğrenciler bir dilbilgisi konusunu tartışırken tarihi bir olayın etkilerini veya bir edebi eserin kültürel bağlamını inceleyebilirler. Dili bir iletişim aracı ve iletişim etkinliği olarak tanımladığımızı düşünürsek, basit anlamda bir iletişim etkinliği için varlığından yararlandığımız dil olgusu, tek düze bir işleve sahip olmaktan öte; diller arası, kültürler arası, düşünler

arası, duyular arası ve daha birçok zihinsel, imgesel ve sanatsal işlevleri kapsar (Bülbül, 2009, 192-193). Tüm bu işlevlerin yanı sıra, öğrencilerin analiz ve sentez becerilerinin de etkin bir şekilde disiplinlerarası bir yaklaşımla geliştirilebilmesi mümkündür. Aytar ve Yazar Kaptan'ın da ifade ettiği gibi; disiplinlerarası eğitim, birden fazla disiplinin belirlenmiş bir konu, kavram ya da problemin incelenmesi amacıyla bir araya gelerek bir sentez sunması şeklinde tanımlanabilir (2021: 26).

Yabancı dil eğitiminde bu modelin kullanımı öğrenme/öğretim/değerlendirme sürecine birçok açıdan katkı sunabilir. Disiplinlerarasılık modeli dil öğrenimini daha bütünsel bir şekilde ele alır. Öğrenciler; dilbilgisi, kelime bilgisi, konuşma, dinleme, okuma ve yazma gibi dilsel becerilerini geliştirmenin yanı sıra, hedef dilin kullanıldığı farklı alanlarda da kendilerini geliştirme fırsatı bulurlar.

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, diğer sosyal bilim alanlarında olduğu gibi eğitim bilimlerinde ve özelde dil eğitimi alanında da disiplinlerarası yöntem anlayışının benimsenmeye başladığı görülmektedir (Onan, 2017: 147). Avrupa Birliği başta olmak üzere dünyada gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler dil öğretimi/öğrenimi sürecine ilişkin çağdaş yaklaşımlar benimsemektedir.

Ülkemiz özelinde ise bu çağdaş yaklaşımların ortaya çıkış süreci ve uygulanışı yakından takip edilmekte ve daha etkin bir dil eğitimi için geleceğe yönelik planlamalar yapılmakta, stratejiler geliştirilmektedir. Bu planlamalar arasında en önemli çalışmalarından birisi de Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde 2023 eğitim vizyon belgesinin oluşturulmasıdır. Bu vizyon belgesinde yabancı dil eğitime yönelik mevcut durum tartışılmış ve yabancı dil eğitime yönelik bölüm özelinde geleceğe dair planlamalar detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Disiplinlerarası yaklaşım modeli özelinde ise, Günday'ın da belirttiği gibi; MEB'nın Türkiye'de yabancı dil eğitimiyle ilgili 2023 vizyonunda:

1) Yabancı dil eğitimi öğrenci merkezli bir yaklaşımla, öğrencilerin bilişsel düzeylerine uygun metodolojiler kullanılarak ele alınacağı,

2) Disiplinlerarası yaklaşımla Matematik, Fen, Sosyal Bilgiler ve Görsel Sanatlar gibi farklı disiplinlerin İngilizce dil eğitime entegrasyonu sağlanarak, öğrencilerin yabancı dili kullanımlarını farklı alanlara aktarmalarının mümkün kılınacağı,

3) Okul ve program türlerine göre yabancı dil beceri ve ihtiyaçlarının yapılandırılacağı belirtilmektedir (2021: 234).

Vizyon belgesinde yabancı dil eğitime yönelik ilk madde öğrenci merkezli bir

yaklaşımı örnelemektedir. Öğrenci merkezli yaklaşımı disiplinlerarasılık bağlamında ele aldığımızda öğretmen-öğrenci iletişimi ve etkileşimi açısından, disiplinlerarası yaklaşım bilginin aktif yapılandırıcıları ve kullanıcıları olarak öğrenci merkezli bir anlayışı gerektirir. Bu sürecin öğretmenin rolünde değişiklikler meydana getirdiği ise bir gerçektir (Ölmez, 2023: 13). Bu yaklaşım yalnızca öğrenci merkezli olmanın yanı sıra öğretmen profili açısından da ele alındığında önemli değişimlerin gerekliliğini vurgulamaktadır.

Yabancı dil eğitimi sürecinde öğretmenin disiplinlerarası modele ilişkin kuramsal bilgi düzeyinin yeterli olması gerekir. Farklı disiplinlerin bir araya getirilmesinde öğretmenlerin gerekli bilgi, beceri ve motivasyona sahip olması beklenmektedir (Bahadır vd., 2021: 637). Öğretmenlere ilişkin bu bilgi ve beceri alanının geliştirilmesi öğrencilerin yetkin kullanıcı olmalarını sağlayacak sürecin en önemli basamağıdır. Çünkü eğitimin misyonu, disiplinlerarası bilgiyi öğrencilerimize sunarken, onların hedef dilin çok yetkin kullanıcıları olmalarını ve böylece sürdürülebilir bir geleceğe katkıda bulunmalarını sağlamak olmalıdır (Fuente, 2022: 4). Bu aynı zamanda öğretmenlerin hem mesleki açıdan profesyonel ve kararlı bir tutum sergilemeleri için önemlidir hem de öğretmenlik mesleğinin görev ve sorumlulukları arasında önemli bir yer tutmaktadır. Öğrencilerini küresel anlamda yetkin birer vatandaş olarak yetiştirmek için profesyonelliklerini ve kararlılıklarını kullanmak elbette öğretmenlerin sorumluluğudur (Akyüz, 2019: 161). Özellikle alan öğretmenlerinin yabancı dil öğretmenleri ile ortak tematik içeriklere yönelik iş birliği yapması disiplinlerarası modelin etkin bir şekilde uygulanabilmesinde önemlidir.

Disiplinlerarası öğretim yaklaşımının temele alındığı öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenlerin öğretim programı çerçevesinde diğer dersler ile ortak olan konuları da göz önünde bulundurarak ders planlamalarını, iş birliği içinde yapmaları sürecin etkililiğini artıracaktır (Konukaldı, 2012: 15). Öğretim programlarının genel çerçevesi dikkate alınarak ortak bir zeminde hazırlanacak ders planlamaları hem öğretmenler açısından iş birliği duygusunu geliştirecek hem de bu iş birliği sayesinde farklı alanlardaki öğretmenlerin diğer disiplin alanlarına yönelik de temel düzeyde bilgi ve birikim elde edebilmesine katkı sağlayacaktır. Farklı öğretim programlarında yer alan kazanımların belirlenen tematik içeriklere yönelik bütünleştirilmesi öğrenci kazanımları bağlamında da sürece olumlu katkılar sunacaktır.

Yabancı dil eğitimi özelinde disiplinin doğası gereği birçok disiplin alanıyla ortak konu alanlarının bulunması önemli bir avantaj olarak görülmektedir. Özellikle

erken yaş grubuna yönelik dil eğitimi sürecinde bu yansımaların somut örneklemelerini görebilmek mümkündür.

Başlangıç düzeyinde yabancı dil öğrenen küçük yaş grubu öğrenciler ana dil öğrenimi sürecine benzer bir süreci izlemektedir. Bu nedenle benzer süreçleri yaşayan öğrencilere yönelik ortak etkinlik alanları oluştururken yüksek düzeyde dilsel girdi sağlayabilmek özellikle alımlama becerilerinin gelişimine katkı sağlayacaktır. Türkçe, sosyal bilgiler, matematik ve yabancı dil derslerini ortak tematik etkinliklerle bütünleştirmek hem dilsel becerilerin hem de sosyal ve bilişsel becerilerin eş zamanlı geliştirilebilmesi açısından öğrencilere önemli kazanımlar sağlayacaktır.

2.5.1. Disiplinlerarasılık ve Temel Dil Becerileri

Geçmişten günümüze dek yabancı dil eğitiminde temel ve tamamlayıcı dil becerilerinin etkin bir şekilde geliştirilebilmesine yönelik farklı yaklaşım, yöntem model ve teknikler geliştirilmiştir. Günümüzde iletişimsel yaklaşım, eylem odaklı yaklaşım ve içerik temelli dil öğretim modelleri yabancı dil eğitiminde yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu modeller öğretilecek dile, hedef kitlenin düzeyine, sosyo-kültürel özelliklerine ve dönemin ihtiyaçlarına yönelik tercih edilmektedir. Dil becerilerinin geliştirilmesi sürecinde farklı teknikler ve stratejiler uygulansa da bu aşamada dikkat edilmesi gereken bazı hususlar bulunmaktadır. Bunlar;

1. Temel ve tamamlayıcı becerilerin geliştirilme sürecinde farklı yaklaşımlar izlenebilmelidir. “Dil öğrenimi doğrusal bir faaliyet olmadığından dört temel dil becerisinin kazandırılmasında tek bir öğrenme öğretme yaklaşımı benimsenmemeli, farklı öğretim yöntem ve teknikleri bir arada ve dengeli şekilde kullanılmalıdır.” (Millî Eğitim Bakanlığı, 2019: 7).

2. Dilsel becerilerin geliştirilmesine yönelik içerikler, materyaller ve etkinlikler oluşturulurken Günday’ın da belirttiği gibi; tek bir genel yaklaşım veya model yerine, toplum ve hedef kitlenin özelliği ve gereksinimleri dikkate alınmalıdır (2022: 816).

3. Etkinlikler ve içerikler oluşturulurken gerçek yaşam durumlarıyla ilişkilendirilmelidir. Güneş’in de belirttiği gibi; “Dili öğrenme hem sosyal hem de fiziksel unsurların bulunduğu gerçek yaşam durumlarıyla ilişkilendirildiğinde, etkili ve kalıcı olmaktadır” (2021, s. 41). Özellikle tema temelli öğretim modelinin kullanıldığı durumlarda etkinliklerin planlanmasında içerik belirleyici role sahiptir. İçerik temaları, öğrenenlerin gerçek yaşamda her gün karşılaştıkları yiyecek, eğitim, meslek gibi konularda hedef dilin kullanımına dayanmaktadır (Günday, 2021: 239).

4. Beceri geliştirme etkinliklerinde disiplinlerarası bir yaklaşım modelinin

kullanımı; öğrencilerin mevcut sorunlara yönelik yalnızca belirli bir tematik başlıkla ve sınırlı sayıda içerikle çözüm bulmaya çalışması yeterli olmamaktadır. Oluşturulan içeriğin farklı disiplinleri de kapsayacak şekilde tasarlanması öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine de katkı sağlayabilir.

5. Temel dil becerileri geliştirilirken öncelik-sonralık ya da zorluk-kolaylık şeklinde bir planlama hedef kitlenin temel ihtiyaçlarının göz ardı edilmesi açısından önemli bir sorun alanı oluşturmaktadır. Temel ve tamamlayıcı becerilerin kolay ya da zor olarak keskin sınırlarla betimlenmesi temel öğrenme çıktılarına yönelik yanlış bir değerlendirme oluşturmaktadır.

6. Ders sürecinde veya sınıf dışı etkinliklerde dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik oluşturulan etkinlikler yalnızca uygulamaya yönelik dilsel becerilerin geliştirilmesiyle sınırlandırılmamalı, aynı zamanda öğrencilerin yaşam becerilerine yönelik sosyal, kültürel, bilişsel becerilerinin gelişimine katkı sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır. Dilsel yetkinlik, sosyodilbilimsel ve edimbilimsel yetkinliği de kapsayan daha geniş bir yetkinlik olan dil yetkinliğinin bileşenlerinden biri olarak görülmektedir (Médioni, 2011: 45).

7. Öğrencilerin 21. Yüzyıl becerilerinin geliştirilmesine yönelik faaliyet alanları oluşturulmalıdır. Özellikle bilgi, teknoloji ve medya okuryazarlığı becerilerinin temel düzeyde geliştirilmesi; öğrencilerin dilsel becerilere yönelik etkinlikler gerçekleştirirken doğru bilgiye ulaşma, çözümleme, farkına varma, değerlendirme, üretme gibi temel anahtar yeterliliklere sahip olması açısından önemli bir alan oluşturmaktadır. Bu bağlamda; medya ve dijital okuryazarlık becerilerinin gelişimi dil öğrenimi sürecinde ve sınıf içi sınıf dışı etkinliklerde öğrencilerin önemli kazanımlar elde etmesine olanak sağlayabilir.

Yeterli sayıda hedef dil kullanıcısının bulunmadığı ortamlarda dilsel becerilere yönelik sınırlı sayıda etkinlik yürütebilen öğrenciler için dijital araçların kullanımı sosyal aktör olgusu açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Çoklu ortam araçları sayesinde birçok dilsel etkinliği dijital araçlarla yürütebilmek mümkündür. Ancak dijital araçların genel kullanımı yerine dijital entegrasyonun gerçekleştirilmesi, hedeflenen öğrenme çıktılarına ulaşabilmek adına dil eğitimi sürecine önemli bir katkı sunacaktır.

Teknoloji kullanımı ve entegrasyonu arasındaki temel fark Günüş tarafından şu şekilde açıklanmaktadır: “Teknoloji kullanımı anlıktır ve o anki eylemi ve genel kullanımı temsil eder. Teknoloji entegrasyonu ise sistematik ve planlı bir süreci ifade

eder” (2017: 15). Dijital araçların dil eğitimi sürecine olumlu katkı sunabilmesi için hedef kitlenin seviyesi, öğretilecek konunun kapsamı, öğrenme ihtiyaçları, hangi dilisel becerilerin geliştirileceği, kullanılacak yöntem ve teknik, materyal seçimi, etkinliklerin kapsamı vb. etkenler dikkate alınmalıdır. Ayrıca dijital entegrasyon, kullanımdan farklı olarak daha sistemli bir süreci temsil ettiği için olası teknik sorunlara ilişkin alternatif çözüm önerileri de beraberinde sunulmaktadır. Gerçekleştirilecek dilisel etkinlik sürecinde yaşanan teknik sorunların öncelikle öğrencilerin motivasyon kaybı yaşamasına yol açacağı göz ardı edilmemelidir.

Yabancı dil öğretiminin temel hedeflerinden biri, genellikle dinleme (dinlediğini anlama), konuşma (sözlü anlatım), okuma (okuduğunu anlama) ve yazma (yazılı anlatım) olmak üzere dört ana beceri olarak tanımlanan iletişim becerilerinin edinilmesidir (Eurydice Report, 2017: 119). Bu becerilerin geliştirilmesi hedef kitlenin düzeyine ve öğrenme ihtiyaçlarına göre uyarlanmalı ve dilisel etkinlikler gerçek yaşam durumlarıyla ilişkilendirilip eş zamanlı olarak geliştirilmesi hedeflenmelidir. Birden fazla beceri arasındaki etkileşimi teşvik etmek, öğrencileri gerçek yaşam durumlarına dâhil etmek ve aynı anda birkaç faaliyeti yürütmelerini sağlamak anlamına gelir (Cuq ve Gruca: 2002: 84). Bu faaliyet alanları doğrusal olmadığı için gerçekleştirilecek etkinliklere yönelik uygun tekniklerin seçimi de önemli bir yer tutmaktadır.

Başarılı bir dili eğitiminin sürdürülebilir olması ve temel dil becerilerinin etkin bir şekilde geliştirilebilmesi için birçok unsur dikkate alınmalıdır. Yabancı dil eğitime yönelik temel ve genel ilkelerin başarılı bir şekilde uygulanması beceri geliştirme etkinlikleri bağlamında stratejik bir öneme sahiptir. Bu ilkelerden birisi de dil eğitiminin planlanması ilkesidir. İyi bir planlama öğretmen ve öğrenciye içeriklerin etkin bir şekilde yürütülebilmesi açısından önemli katkılar sunacaktır. Planlamada hedef kitlenin seviyesi ve temel ihtiyaçları, materyallerin içeriği ve oluşturulma süreci, kullanılacak yöntem, teknik ve modelin belirlenmesi, öğrenme çıktıları vb. birçok değişken yer almaktadır. Bu değişkenler disiplinlerarası bir yaklaşım modeli benimsenerek oluşturulduğunda hem dilisel becerilere yönelik hem de farklı tüm zekâ türlerini kapsayıcı şekilde bir faaliyet alanı oluşturulmasına olanak sağlayabilir.

Sınıf ortamında farklı öğrenme stillerine ve zekâ türlerine sahip öğrencilerin yer alması dilisel faaliyetlerin yürütülmesinde birçok stratejinin eş zamanlı kullanımını gerektirmektedir. Farklı zekâ türlerine sahip öğrencilerin baskın zekâ türlerini etkin bir şekilde işe koşabilmesi için disiplinlerarası bir model önemli avantajlar sağlayabilir.

Dilsel aktivitelere yönelik oluşturulacak materyallerin tek düze bir içerik yerine farklı alanları da kapsayacak ve tüm zekâ türlerine hitap edilecek şekilde tasarlanması hedeflenen öğrenme çıktılarına daha etkin bir şekilde ulaşılabilme olanağı sunacaktır.

2.5.2. Konuşma Becerisi

Yabancı dil öğretim yöntemlerini beceri geliştirme etkinlikleri kapsamında incelediğimizde özellikle 1980’li yıllardan itibaren iletişimsel yaklaşımın dil eğitiminde kullanılmaya başlanması ve dilin bir iletişim aracı olarak görülmesi temel dil becerilerinin geliştirilmesi açısından önemli değişkenlerin işe koşulduğu bir süreç olarak görülmektedir. İletişimsel yaklaşım, diğer yöntemlerden farklı olarak dilin gerçek yaşam durumlarında bir iletişim aracı olarak kullanılmasını temel almaktadır (Çokyaman ve Beydoğan, 2022: 847).

Yabancı dil eğitimine yönelik temel dil becerilerinden birisi de konuşma becerisidir. Üretim becerileri kapsamında yer alan ve dilin sözlü iletişimini önceleyen bu beceri alanı erken yaşlardan itibaren geliştirilmesi gereken ve birçok değişkene bağlı olan bir beceridir. Bir dilde düşünceleri ve fikirleri sözlü olarak ifade edebilme yetisi olarak tanımlanan konuşma becerisi, dilin doğru bir şekilde telaffuz edilmesini, kelime dağarcığının zengin olmasını ve cümleleri düzgün bir şekilde oluşturarak etkili bir iletişim ortamının sağlanmasını gerektirir. Üretici beceriler olan yazma ve konuşma becerileri, bireylere verilen girdilerin uygulamaya aktarılmış hâlleridir ve bireylerin hedef dilde ne kadar iyi olduklarını ölçmede en önemli verilerdir (Gömleksiz ve Özkaya, 2012: 498). Konuşma becerisinin geliştirilmesi, bir bireyin düşüncelerini ve fikirlerini anlaşılır bir şekilde ifade etmesine ve dinleyiciler ya da etkileşim içinde oldukları kişiler tarafından doğru bir şekilde anlaşılmasına yardımcı olur. Yabancı dil öğretiminin en temel ilkesi dili iletişim için öğretmektir. Dolayısıyla, bu dil becerileri arasında konuşma becerisi her zaman en önemlisi olarak göze çarpmaktadır (İşisağ ve Demirel, 2010: 193).

Sözlü iletişim becerisini etkin bir geliştirmek için dikkate alınması gerek birçok unsur bulunmaktadır. Bu unsurlar arasında en yaygın olarak önerilen düzenli olarak konuşma pratiği yapılmasıdır. Konuşma becerisine yönelik faaliyet alanları oluştururken temaların günlük yaşam gerçekleriyle bağdaştırılarak ve öğrencilere öğrendikleri yapıları kullanabilme olanağı sunularak hazırlanmalıdır. Yabancı dil öğretimine yönelik ilkelere vurgulandığı gibi “Sınıf içi öğrenmelerin kalıcı olması için örneklerin günlük yaşamdan verilmesi ve öğrencilere öğrendiklerini kullanma olanağının verilmesi uygun olur” (Demirel, 2021: 31).

AOBM’inde konuşma becerisi kendini sözlü olarak ifade edebilme ve karşılıklı iletişim kurma becerisi olarak iki farklı kategoride ele alınmaktadır. Bu bağlamda hem dil öğrencisinin hedef dilde kendini etkin bir şekilde ifade edebilme hem de hedef dil kullanıcısıyla etkili bir iletişim kurma becerisini geliştirebilmesi hedeflenmektedir. Konuşma becerisi diğer dil becerileriyle doğrudan ilintilidir ve diğer dil becerileriyle eş zamanlı olarak geliştirilmesi beklenir. Özellikle dinlediğini anlama becerisi öğrencinin yeterli düzeyde dilsel girdiye maruz kalması açısından önemli katkılar sunmaktadır. Bu kapsamda her iki becerinin de bütünleşik bir şekilde geliştirilmesi öğrencilere önemli kazanımlar sağlayacaktır.

Disiplinlerarası yaklaşım modeli temel alınarak oluşturulacak dilsel aktiviteler özellikle konuşma etkinliklerinin hem gerçek yaşam içerikliyle bağıntılı olması hem de öğrencilerin öğrendikleri yapı ve kavramları farklı disiplinlerin tematik içerikleriyle uyumlu bir şekilde yürütülebilmesi açısından sürece önemli kazanımlar sağlayabilir. Dilin yalnızca yapısal özelliklerine odaklanmak yerine kullanım boyutunu incelemek ve öğrencilerin dilin sosyal alanlarda rahat bir şekilde kullanabilmesine yönelik içerikler oluşturmak gerekmektedir. Bu bağlamda öğretmene önemli görevler düşmektedir. Bu görevlerden en önemlisi iletişimsel gerginliğin mümkün olduğu kadar azaltılmasıdır. “İletişimsel gerginliği azaltmak ve öğrencilerin konuşma yeteneğini geliştirmek için öğretmenin en önemli görevi, genellikle öğrencilerin kendilerini çok rahat ve güvende hissedebilecekleri sıcak ve samimi bir sınıf ortamını oluşturmak olmalıdır” (Barın, 2018: 1906). Öğretmen tarafından faaliyet alanları ve etkinlikler tasarlanırken göz önünde bulundurulması gereken temel hususlar şunlardır;

- Öğrenci bu aktiviteyle dili kullanma açısından bir ilerleme kaydedebiliyor mu?
- Bu aktivite öğrencinin iletişimsel becerisini geliştirebiliyor mu?
- Seçilen aktivite öğrencinin daha önce kazandığı bilgi ve becerilerini pekiştirebiliyor mu?
- Bu aktivite öğrencinin sınıf ortamında öğrendiklerini doğal iletişim ortamlarında transfer etme becerisini sağlıyor mu? (Aktaş, 2005: 97).

Bu sorulardan hareketle sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler oluşturulurken konuşma becerisinin disiplinler arası bir bağlamda geliştirilebilmesi için farklı öğretim teknikleri kullanılmalıdır. Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik drama, rol oyunu, benzetim, beyin fırtınası, soru-cevap en çok kullanılan teknikler arasındadır.

2.5.3. Dinleme Becerisi

Yabancı dil eğitiminde temel dil becerileri arasında anlamaya yönelik becerilerden birisi de dinleme becerisidir. Dinleme becerisi yeterli düzeyde dil girdilerinin sağlanması ve kulak alışkanlığı edinilmesi açısından konuşma becerisini de doğrudan etkileyen bir beceri olarak değerlendirilmektedir.

Yabancı dil eğitimi sürecinde sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerde farklı amaçlar doğrultusunda: bilgi edinmek için, sosyal nedenlerle, keyif almak için, yeni şeyler öğrenmek için dinleme etkinlikleri gerçekleştiririz (Yüksel, 2010: 124-125). Ancak bu dinleme etkinlikleri öncesinde öğrencilerin dinleme becerisinin temel bileşenleri ve dinleme etkinliğine yönelik yeterli düzeyde bilgi sahibi olması gerekir. Dinleme soyut nitelik taşıyan bir beceri olduğu için öğrencinin kendi dinleme süreci hakkında bilgi sahibi olması ve onu yönetmesi dinlemenin alışkanlığa dönüşmesinde oldukça önemli bir etken olarak görülmektedir (Melanlıoğlu, 2016: 1208-1209). Özellikle küçük yaş grubu hedef kitlenin etkin bir dinleme alışkanlığı kazanabilmesi için dinleme aktivitelerine yönelik dinleme öncesi süreçte bilgilendirilmesi ve etkinliğin temel amaçlarının açık ve anlaşılır bir şekilde sunulması gerekir. “Öğrenciler dinlemeye başlamadan önce “Ne için?” dinlediklerini bilmelidirler. Bunun için çocuklara her dinleme çalışması için belirli bir amaç verilmelidir” (Doğan, 2020:19). Bu amaçlar oluşturulurken öğretim programlarının hazırlanması ve içeriklerin oluşturulması, hedef kitlenin düzeyi, öğrenme ihtiyaçları, öğrencinin ilgi ve tutumları ve birçok değişken dikkate alınmalıdır. Anlamaya odaklı bir derse yönelik olumlu tutum, öğrenenin yeni bilgilerinin eski bilgileriyle bütünleşmesini sağlayan dil öğreniminin duygusal ve bilişsel yönleri arasında bağ yaratan etkileşimli ve etkin bir eğitim programının hazırlanmasından geçmektedir (Özçelik, 2020: 82).

Disiplinlerarası bir yaklaşım modeline uygun olarak tasarlanan bir dinleme etkinliği öğrencilerin yalnızca dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik değil aynı zamanda duygusal ve bilişsel yönlerinin de öncelendiği bir alan oluşturabilir. Bu kapsamda dinleme etkinlikleri farklı tekniklerin ve interaktif uygulamaların da kullanımını kapsayan bir nitelikte oluşturulabilir. “Yabancı dilde dinleme becerisini geliştirmeyi hedefleyen bir sınıfın dinamikleri hem bireysel çalışmaya hem de iş birliğine olanak sağlayacak biçimde interaktif uygulama ve oyunlar, günlük yaşamda kullanılan gerçek nesneler, çoğunlukla resimli dergi ve kitaplar, oyuncaklar ve diğer görsellerle oluşturulabilir” (Akdemir, 2020, s. 187). Öğrencilerin sınıf dışında bireysel ya da grup şeklinde gerçekleştirebileceği ortamların oluşturulmasıyla sağlanan

dinleme etkinlikleri sürece önemli bir avantaj sunmaktadır. Özellikle multimedya araçlarının etkin bir şekilde kullanılmasının etkinlik türlerinin içeriklerinin zenginleştirilmesi, farklı disiplinleri kapsayacak şekilde dinleme etkinliklerinin ulaşılabilir olması, hedef kitlenin seviyesi ve öğrenme stillerine uygunluğu vb. açılardan dinleme becerisinin geliştirilmesine önemli ölçüde katkı sunacağı düşünülmektedir.

Multimedya araçları sayesinde aktif dinleme etkinlikleri gerçekleştirebilmek mümkündür. Podcast'ler, radyo programları, konuşma kayıtları veya dil öğrenme uygulamaları gibi kaynakları kullanarak günlük dinleme alıştırmaları yapılabilir. Haberler, podcast'ler, radyo programları, müzik, konuşmalar veya akademik içerikler gibi farklı kaynaklardan yararlanılarak gerçekleştirilen dinleme etkinlikleri dilin farklı alanlardaki kullanımını yönelik örneklemeleri sunmakla beraber genel dil becerilerinin geliştirmesine de yardımcı olacaktır. Dijital araçlar aynı zamanda başlangıç, orta ve ileri seviyelerde dinleme materyallerine ulaşmada önemli bir avantaj sağlamaktadır.

Dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik en önemli etkinliklerden birisi de dikte çalışmalarıdır. “Dikte; dinleme ve yazma becerisini uygulamaya geçirirken dil bilgisi öğreniminden, kelime öğrenimine; anlama yetisini geliştirmekten söz dizimine kadar dilin bütün bileşenlerinde etkilidir” (Bozkurt vd., 2014: 162). Dikte çalışmaları dinleme becerisinin yanı sıra özellikle kelime becerisinin gelişimine de katkı sağlayacak bir tekniktir. Dikte çalışmaları, bir bağlam açısından gerçekleştirildiğinde dinlenen metinlerdeki kelimeleri doğru bir şekilde tanımaya ve anlamaya yardımcı olur. “Dikte çalışmalarında bütünsellik ilkesine bağlı kalarak bir bağlam içerisinde karşılaşılan sözcükleri yazdırmak önemlidir. Böylelikle öğrencilerin yeni karşılaştıkları bağlamlardaki sözcüklerin zihinlerinde bağ kurması sağlanacağından sistematik olarak dikte çalışmasına yönelinmelidir” (Tüm, 2016: 32).

Dikte çalışmaları disiplinlerarası bir yaklaşım modeline de uygun bir teknik olarak değerlendirilmektedir. Dijital ortamlarda dil, kültür, sanat, edebiyat, tarih vb. farklı alanlara ilişkin dinleme kayıtlarına ulaşabilmek ve öğrencinin kendi ilgi alanlarına yönelik içeriklere erişmesi dinleme becerisine katkı sağlayacak niteliktedir. Dikte çalışmaları, dinleme becerisini geliştirmek için etkili bir araçtır. Düzenli olarak dikte çalışmaları yapmak, dinleme becerisinin yanı sıra, kelime becerisini geliştirir ve dilsel yapıların daha iyi anlaşılmasına yardımcı olur.

2.5.4. Okuma Becerisi

Okuma becerisi, yabancı dilde yazılmış metinleri anlama ve yorumlama

yeteneğini ifade eder. Okuma becerisi, kelime dağarcığı, dil bilgisi kuralları, dilin yapısal özellikleri ve metin içerisindeki anlam ilişkilerini anlama ve metinleri anlamlandırma sürecini içerir. Okuma becerisi, yabancı dil eğitiminde temel bir beceridir çünkü metinleri anlama ve yorumlama yeteneği, dilin kullanımını geliştirir ve dilin işlevselliğini güçlendirir. Ayrıca, okuma becerisi, dilin yapılarını ve sözdizimini daha iyi anlama, kelime dağarcığını geliştirme ve dilbilgisini uygulama becerilerini de destekler.

Okuma becerisi, yabancı dil öğreniminde temel bir beceridir çünkü metinleri anlama ve yorumlama yeteneği, dilin kullanımını genişletir ve dilin işlevselliğini güçlendirir. Ayrıca, okuma becerisi, dilin yapılarını ve sözdizimini daha iyi anlama, kelime dağarcığını geliştirme ve dil bilgisini uygulama becerilerini de destekler. Okuma, farklı tür ve konulardaki metinler aracılığıyla yeni kelimelerin ve ifadelerin öğrenilmesini sağlar. Bu, dil öğrencilerinin kelime dağarcığını zenginleştirir ve dil kullanımını daha etkili hale getirir. Bu nedenle okuma aktiviteleri için edebi metin türlerinin kullanımı önerilmektedir. “Dil öğretimi araçlarından okuma metinlerinde tür bakımından roman, hikâye, şiir gibi türler öğrencilerin ve öğreticilerin rahatlıkla ulaşabilecekleri edebî metinler olduklarından ders içinde ve dışında kullanışlılığı bakımından diğer türlere göre dil öğretiminde öne çıkmaktadır” (Başar ve İnal, 2020: 78). Metinlerdeki dil bilgisi yapılarını ve dilin yapısal özelliklerini incelemek, dil bilgisi kurallarının daha iyi anlaşılmasını sağlar. Öğrenciler, okuma yoluyla dilin dilbilgisi öğelerini daha iyi içselleştirir ve doğru bir şekilde uygulama becerilerini geliştirir. Okuma etkinlikleri aynı zamanda hedef dilin kültürel kodlarının yakından tanınmasına olanak sağlayacaktır. “Hedef dili öğrenmek için çaba sarf edenler, bir yandan öğrendikleri dilin yapısal ve işlevsel yönlerini öğrenirken bir yandan da dilini öğrendikleri toplumun yaşam tarzını, duygu ve düşünce dünyası ile kültürel kodlarını anlamaya çalışır” (Çelik ve Başutku, 2020: 95). Okuma, farklı kültürlerin değerlerini, geleneklerini, tarihini ve yaşam tarzlarını anlama fırsatı sağlar. Bu, dil öğrencilerinin kültürel farkındalıklarını geliştirir ve daha geniş bir perspektife sahip olmalarını sağlar. Ancak hedef dile yönelik yeterli düzeyde bilgi sahibi olmayan öğrenciler için okuma sürecinde birçok bilişsel süreç işe koşulmaktadır. “Okuma, dikkatin, belleğin, algılama sürecinin, kavrama sürecinin koordineli bir şekilde devrede olduğu bir işlemdir. Bu açıdan yabancı dilde okuma ana dile göre daha fazla gereklidir. Çünkü okuyucu o dilin kültürel boyutuna, sözcük dağarcığına tümce yapısına değin yeterli bilgiye sahip değildir” (Er, 2005: 215).

Okuma becerisi, öğrencilerin metinleri anlama, ana fikirleri belirleme, ayrıntıları tanımlama, çıkarımda bulunma ve metinlerin ardındaki anlam ilişkilerini kavrama yeteneklerini geliştirir. Bu, dil öğrencilerinin dilin bütünsel bir şekilde kullanımını anlamalarına yardımcı olur. Ancak hedef dilde okuma etkinliklerinde öğrencilerin daha fazla odaklanması gerekir. Bunun en temel nedeni farklı bir dile ait dilsel yapıların, dil sisteminin ve kültürel farklılıkların olmasıdır. “Yabancı dil okuyucusu anadildeki okuyucudan farklı olarak farklı dilbilgisi yapı ve kurallarına, kelime dağarcığına, ayrıca kültürel farklılıklara da dikkat etmek zorundadır, bunun doğal sonucu olarak da yabancı dil okuyucusu okuduğuna daha fazla odaklanmak zorundadır” (Çelikkaya ve Balkaya, 2020: 991).

Disiplinlerarası bir yaklaşım modeliyle gerçekleştirilen etkinliklerden birisi de farklı disiplinlerden metinlere erişim sağlamaktır. Kitap, makale, dergi, blog gibi farklı alanlarda yazılmış metinlerin hedef dilde okunması farklı disiplinlerin fikirlerini ve yaklaşımlarını keşfetmeye yardımcı olacaktır. Okunan metinlerin analizi, metinlerin yapısı, argümanları, kanıtları ve sonuçları farklı bakış açılarına sahip olabilmek açısından önemli bir işlev görmektedir. Metinlerde kullanılan dil bilgisi, kelime dağarcığı ve yazım kurallarının değerlendirilmesi, okuma becerilerini güçlendirir ve metinlerin içeriğinin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olur.

Farklı disiplinlerden metinlerin okunması metinler arasında bağlantılar kurmaya ve ortak temaları, benzerlikleri veya farklılıkları belirlemeye olanak tanır. Okuma sürecinde farklı disiplinlerin bakış açılarını göz önünde bulundurarak disiplinlerin birbirleriyle nasıl etkileşime girdiğini anlamak, metinlerin daha kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesini sağlar. Okunan metinlerle ilgili daha fazla araştırma yapılması, farklı disiplinlerden kaynaklar bulunması ve bu kaynakların incelenmesi metinlerin daha derinlemesine anlaşılmasına yardımcı olacak yeni perspektifler geliştirebilir. Disiplinlerarası okuma becerilerini geliştirmek için de eleştirel okuma yapılması önerilmektedir.

2.5.5. Yazma Becerisi

Üretici becerilerden birisi olan yazma becerisi, duygu ve düşünceleri farklı metin türleri aracılığıyla dile getirmek için iletişimde kilit rol oynayan dil becerilerinden biridir.

Yazma becerisi öğrenenler açısından zor bir beceri alanı olduğu kadar öğrenenler ve değerlendirenler açısından da bazı zorlukları barındırmaktadır. Yazma eylemi aynı anda pek çok zihinsel sürecin eş güdümlü çalışmasını gerektirir. Bu nedenle yazma

alışmaları hem zaman hem de yazılı metinlerin değerlendirilmesi bağlamında uzun soluklu bir süreçtir. Yazma, düşüncelerimizi net bir şekilde ifade etmenizi sağlar. Yazarken, duygu ve düşünceleri organize etmek, metin türüne bağlı olarak argümanları yapılandırma ve fikirleri sistematik bir şekilde aktarmak için eleştirel, analitik ve derinlemesine düşünme gibi bilişsel süreçler yazma eylemine dahil edilebilir.

Diğer beceri alanlarında olduğu gibi yazma becerisi de dil yeterliliğinin önemli bir göstergesidir. Dilin yapısal özelliklerini ve yazma kurallarını anlamak, dil yetkinliğini önemli ölçüde etkiler. Doğru ve etkili bir şekilde yazma becerisine sahip olmak, dilin daha akıcı ve güvenilir bir şekilde kullanımına yardımcı olur.

Yazma becerisi, dilin yapısını ve işleyişini anlama konusunda önemli bir rol oynar. Yazarken, dilin dilsel ve dil bilgisel kurallarını uygulayarak cmler oluşturulur ve metinler yapılandırılır. Bu süreç, dilin mantığını ve yapısını daha iyi kavramam olanağı da sağlar.

Dil eğitiminde önemli bir role sahip olan yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik temel hedefler ve kazanımlar belirlenmelidir. akır, yazma becerisinin geliştirilmesi sürecine ilişkin temel hedefleri şu şekilde açıklar;

- a) “ğrenme sürecini kontrol etmeye,
 - b) ğrencilerin seviyelerini belirlemeye,
 - c) ğretilen yapıların veya kelimelerin pekiştirilmesine,
 - d) Dil yanlışlarının görülmesine,
 - e) Noktalama işaretlerinin öğretilmesine,
 - f) Diğer becerilerin daha iyi öğrenilmesine,
 - g) ğrencilerin dil yetilerinin gelişmesine,
 - h) ğrencilerin yaratıcı düşünmelerine,
 - i) ğrenilen konuların kısa dönem bellekten uzun dönemli belleğe aktarılmasına,
 - j) ğrencilerin yetilerini (competence) performansa dönüştürmelerine”
- (2010: 167-168)

Yazma becerisi diğer dil becerileriyle aynı derece öneme sahiptir. Tüm dil becerileri bütüncül bir şekilde geliştirilmeli, kolay ya da zor diye keskin sınırlarla

çerçevesi çizilmemelidir. Zira dil öğretimi bütüncül bir süreçtir “Dil öğrenim süreci bir bütün olarak algılandığında, etkili iletişim için, dil öğrenenlerin geliştirmesi beklenen ana becerilerden birisi de yazma becerisi olarak değerlendirilmektedir” (Akbaş, 2020: 3041). Etkili bir iletişimin temel unsurlarından olan bu beceri alanı da kendine özgü bazı stratejilerin işe koşulmasını gerektirmektedir. Bu stratejilerin ilk adımı öğrenenlerin güdülenme ve hazırbulunuşluk düzeyleridir. Yazma etkinliklerine yönelik öğrencilerin güdülenmesi öncelikle konu seçimiyle doğrudan orantılıdır. “Yazmaya güdülenme sürecinde kişilerin ilgi duyacakları konu ve türlerin belirlenmesi gerekir. Bu da ancak bireyleri nitelikli yazma ürünleriyle buluşturmakla gerçekleşir” (Yıldız, 2019: 308). Yazma sürecinde güdülenmeyi doğrudan etkileyecek en önemli unsurlardan birisi de öğrencilerin ilgi duyacakları ve merak duygularını geliştirebilecekleri yaratıcı yazma çalışmalarıdır.

Disiplinlerarası bir yaklaşım modeliyle farklı disiplinlerin bir araya getirilerek ortak bir çerçeve çizilmesi yazma etkinliklerinde önemli bir rol oynamaktadır. Tarih, bilim, sanat, felsefe gibi farklı disiplinlerden kaynaklara ve konulara ilgi duyulması farklı bakış açılarını bir araya getirerek bu bakış açılarının yazılan metne entegre edilmesine de olanak sağlayacaktır. Farklı disiplinlere ilişkin düşünce tarzları ve bakış açıları, yazılan metinlerin içeriğini ve kapsamını zenginleştirir. Disiplinlerarası yaklaşım, eleştirel düşünme becerilerini de teşvik eder. Yazılan konuyla ilgili farklı kaynakları analiz etmek, argümanları sorgulamak ve düşüncelerimizi eleştirel bir şekilde değerlendirme fırsatı sunar. Makaleler, denemeler, raporlar, eleştiriler gibi farklı disiplinlerdeki yazı türlerini keşfetmek farklı dil ve yazım stillerini edinmeyi sağlar.

2.5.6. Disiplinlerarasılık ve Tamamlayıcı Dil Becerileri

Bu bölümde tamamlayıcı dil becerileri olan kelime, dil bilgisi ve kültür becerileri disiplinlerarası yaklaşım modeli çerçevesinde ele alınacaktır.

Tamamlayıcı beceriler temel dil becerilerini destekleyici nitelikte olup ana becerilerin geliştirilmesine doğrudan etki etmektedir. Bu becerilerin etkin bir şekilde geliştirilmesi için disiplinlerarası bir yaklaşıma ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle dilin sosyo-kültürel özellikleri dikkate alındığında kelime becerisi ve kültür becerisinin bağlamsal ve dilin toplum dilbilimsel açıdan analizi de yabancı dil eğitimine önemli bir katkı sunmaktadır.

2.5.7. Kelime Becerisi

Tamamlayıcı becerilerden birisi olan kelime becerisi diğer tüm becerilerin

gelişimini doğrudan etkileyecek bir beceri alanıdır. Hem alımlama hem de üretim becerilerinin etkin bir şekilde geliştirilebilmesi sözcük dağarcığının zenginliği ile doğrudan orantılıdır. “Öğrencilerin sözcük dağarcığının geliştirilmesi ile birlikte öğrencilerin dört temel beceri olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri de gelişecektir” (Sarıgül, 2017: 99). Dilin bir iletişim aracı olduğu gerçeği göz önüne alındığında iletişim becerisinin geliştirilmesi kelime dağarcığı ile doğrudan orantılıdır. Kelimeler, iletişimde temel bir rol oynar. Bir dilde yeterli kelime bilgisine sahip olmak, duygu ve düşüncelerin doğru ve etkili bir şekilde ifade edilmesi sağlar.

Kelimeler, duyguları, düşünceleri ve fikirleri aktarmak için kullanılan önemli bir alandır. Kelime becerisi dil yeterliliğinin önemli bir göstergesidir. Dil yeterliliği, bir dildeki kelime bilgisinin düzeyini ifade eder. Kelime becerisinin güçlü olması, dil yetkinliğini artırmanın yanı sıra o dilde daha akıcı ve doğru bir şekilde iletişim kurmaya yardımcı olur. Ancak bu hususta öğrencilerin özellikle iyi bir sözlük okuryazarı olması ve sözlük kullanımını öğrenmesi önemlidir. “Öğrencilere sözlük kullanımının öğretilmesi gerekmektedir” (Küzeci, 2007: 23). Sözlükler, kelimelerin ve kavramların terimsel anlamlarının yanı sıra, bağlamsal anlamlarını, kavramların birincil anlamlarının dışında ikincil ya da üçüncül anlamlarını, örneklemelerini, eş anlam ve zıt anlamları da sunmaktadır.

Kelime becerisini disiplinlerarası bir yaklaşımla geliştirmek için, farklı alanlardan kaynakları bütünleştirerek kelime dağarcığı zenginleştirebilir. Bunun için roman, öykü, şiir ve tiyatro oyunları gibi farklı türlerde edebi eserleri bir eğitim materyali olarak kullanmak gerekir. Müzik, şiir ve edebiyat gibi sanat formları, kelime becerisinin geliştirmesi için ilham verici kaynaklar olabilir. Şarkı sözlerini incelemek, şiirler okumak veya edebi eserleri analiz etmek, kelime kullanımının yaratıcı yönünü keşfetmeye ve kelimelerin bağlamsal açılardan farklı anlamlarını öğrenmeye yardımcı olur. Bu sayede kelime becerisi geliştirilirken aynı zamanda dilin yapısının ve kullanımının daha iyi anlaşılması mümkün olacaktır.

Dil öğrenme uygulamaları ve oyunlar da kelime becerisini geliştirmek için interaktif ve eğlenceli bir yöntem sunar. Kelime oyunları, kelime bulmacaları, dilbilgisi egzersizleri ve kelime öğrenme uygulamaları, yeni kelimeleri öğrenirken pratik yapma imkânı verir ve tekrar etmeye yardımcı olur.

2.5.8. Dil Bilgisi Becerisi

Dil bilgisi, “bir dilin ses, biçim ve cümle yapısını inceleyip kurallarını tespit eden bilim, gramer” şeklinde tanımlanmaktadır (<https://sozluk.gov.tr/>). Dilbilgisi kuralları

etkili bir iletişim açısından önemli bir konuma sahiptir. Özellikle yazma çalışmalarında cümlelerin dil bilgisel kurallara uygun bir şekilde oluşturulması metinlerin anlamsal ve bağlamsal açıdan değerlendirilmesinde önemli bir ölçüt olarak görülmektedir. Dilbilgisi doğru konuşma, doğru düşünme ve doğru yazmaya yardımcı çalışma alanıdır. “Doğru ve nitelikli dil bilgisi öğretimiyle öğrenciler, dilin kapasitesini, kullanım alanlarını, sınırlarını ve imkânlarını ortaya çıkarır” (Güven, 2013: 2).

Dilin hem yazılı hem de sözlü iletişiminde dil bilgisel kuralların rolü önemlidir. İster yazılı olsun ister sözlü, etkili bir iletişim kurabilmek, duygu ve düşünceleri anlam kargaşasına yol açmayacak bir biçimde hedef kitleye ulaştırmak için dilin dilsel ve dil bilgisel kurallarının iyi bilinmesi gerekmektedir. Ancak bu kuralların öğrenilmesi o dilin etkin kullanımını her zaman sağladığı anlamına gelmez. “Bir dilin kurallarını öğrenmek, o dili öğrenmek anlamına gelmez. Bir dil, okuyarak ve dinleyerek anlayabilmekle; konuşarak ve yazarak anlatabilmekle öğrenilmiş sayılır” (Dolunay, 2010: 281). Dil bilgisi kuralları ancak sosyal iletişim ortamlarında üretici becerilerle bütüncül bir şekilde kullanılarak öğrenilebilir ve geliştirilebilir. “Dil bilgisi başlangıçta öğrencilerin kelime tanıma ve okuma becerilerini geliştirmektedir. Ayrıca öğrencilerin dil ve zihinsel becerilerini geliştirmeleri, bir dili güzel, etkili ve doğru kullanmaları açısından dil bilgisi çok önemli olmaktadır” (Güneş, 2013: 79).

Yabancı dil eğitiminde geçmişten günümüze dek kullanılan yöntemlerin tamamına yakınında farklı teknikler öncelense de dil bilgisi öğretimi boyutu göz ardı edilmemiştir. Ancak yeni yaklaşımlar dilin doğrudan yapısal özelliklerine odaklanmak yerine gerçek yaşam durumlarıyla ilişkilendirilen dilsel etkinlikler aracılığıyla kullanım boyutuna yer vermektedir. Disiplinlerarası yaklaşım modeliyle dil bilgisi öğretimi dilsel yapılara yönelik ayrı bir alan yerine edebiyat, kültür, sanat, dilbilim gibi farklı disiplinlerden de yararlanılarak kurallara ilişkin genel bir kazanımı öncelemektedir. Öğrenciler soyut kuralların ve yapısal özelliklerin öğrenimi yerinde özellikle sanatsal ve edebi metinler aracılığıyla dilin farklı kullanım türlerini görme fırsatı da elde edebilir. Bu kapsamda dijital ortamlarda yer alan özgün metinlerin kullanımı da oldukça önemli bir yere sahiptir. Yabancı dil öğretimine yönelik genel ilkelerde de vurgulandığı gibi kullanılan dilin öğretimi esas alınmalıdır. Bağlamdan kopuk ve öğrencilerin anlamakta zorlanacağı yapısal kurallar yerine bağlam içinde ve daha somut, anlamsal ve uygun konusal alanlar oluşturularak yapıların öğretimi daha etkin sonuçlar verecektir.

2.5.9. Kültür Becerisi

Dil ve kültür birbirinden ayrı düşünülemez. Dil öğrenimi, hedef dilin kültürel bağlamını anlamayı ve iletişimde kültürel farklılıkları göz önünde bulundurmaya içerir. Kültür becerisi, bireyin farklı kültürler arasında etkili iletişim kurabilme ve kültürel farklılıkları anlama yeteneği olarak tanımlanabilir.

Kültür becerisi, bireyin dil öğrenme sürecinde önemli bir bileşendir ve dil becerilerini geliştirmeye yardımcı olan tamamlayıcı beceriler arasında yer almaktadır. Kültür becerisinin önemli unsurları arasında; kültürel farkındalık, kültürel değerler, iletişim becerileri, kültürel uyum, çok kültürlülük vb. yer almaktadır.

Kültür becerisi, dil öğrenme sürecinde iletişim becerilerini geliştirmenin yanı sıra, küreselleşen dünyada kültürel çeşitlilikle başa çıkabilme ve etkili işbirliği yapabilme yeteneğini de kapsamaktadır. Kültür becerisi, dil öğrencilerinin kültürler arası etkileşimlerde daha başarılı olmalarını ve karşılaştıkları kültürel farklılıkları anlamalarını sağlar.

Disiplinlerarasılık modelinde, sosyal bilimler ve kültürel çalışmalar, öğrencilere dil öğrenimi sürecinde kültürel farkındalık kazandırmayı ve kültürler arası iletişimi desteklemeyi hedefler. Çok kültürlü eğitim bireylere; farklı kültürlerle ait bireylerin tutumlarını ve değerlerini kendi toplumları içerisinde anlamlandırabilme, farklı bakış açıları geliştirme, ön yargıları kaldırıp ortak değerleri fark etme, küresel düşünebilme yetilerini kazandırmayı amaçlamaktadır (Yarımca, 2011: 6). Bu sayede öğrencilere çok dillilik ve çok kültürlülük kavramlarına yönelik farkındalık kazandırabilmek mümkündür. Bu farkındalık yalnızca hedef dilin kültürel kodlarına ilişkin bilgi sahibi olmakla sınırlı değildir. Seyedi'nin de vurguladığı gibi kültürel kazanımlara yer vermenin en önemli amacı "...bireylerin hedef kültüre adapte olması için gerekli yeterlilikleri kazanması, geliştirmesi ya da artırması ve kültürel farklılıklara yönelik bir anlayışa sahip olmasıdır" (2020, s. 259).

Disiplinlerarası öğrenme, öğrencilerin fikirleri kapsamlı bir şekilde araştırmasına, kültürlerin bilgi ve değerleri nasıl bir araya getirdiği ve uyguladığına dair çoklu bakış açıları kazanmasına olanak tanır ve öğrencilere her şeyin birbirine bağlı olduğunu öğretir (Pilgrim ve L. Woo, 2021: 83). Öğrencilerde bu çoklu bakış açısını geliştirebilmek bireysel etkinliklerden ziyade öğrencilerin birlikte gruplar halinde ortaklaşa geliştirebileceği etkinliklerle mümkündür. Bu etkinliklerin gerçekleştirilmesinde farklı öğretim teknikleri yabancı dil eğitimi sürecinde yaygın olarak uygulanmaktadır. Drama ve tiyatro bu teknikler arasında sıklıkla tercih edilen

türlerdir. Grup halinde oluşturulan tiyatro ve drama ortamları gerek toplumsal kültür farkındalığına gerekse bireyin kendisine kazandıracağı farkındalığa zemin hazırlar. Ayrıca dış dünyanın taklit edilmesi, empati ve sorgulama yeteneğini geliştirerek farklı bakış açılarının meydana gelmesine vesile olur (Zeyrek, 2020: 90).

Geleneksel yöntemlerle ve sınırlı sayıda kültürel içerikle geliştirilmeye çalışılan kültür becerisi günümüz dijital çağı göz önüne alındığında daha etkin ve daha zengin bir içerik sunularak geliştirilebilmektedir. Özellikle medya ve iletişim araçlarının eskiye oranla daha ulaşılabilir olması dilsel etkinliklerin zenginleştirilmesi ve dilsel faaliyet alanlarının artması açısından önemli kazanımlar sağlamaktadır. Ancak dilsel becerilere yönelik kullanılacak materyallerin ve içeriklerin oluşturulmasında dikkat edilmesi gereken önemli hususlar bulunmaktadır. Bunlardan birisi de İlgün'ün belirttiği gibi; “Kültürlerarası yaklaşımın iletişim odaklı olarak uygulanmasında, materyallerde bulunan kültürel öğelerin hangilerinin kullanılacağı ve bu öğelerin ne zaman verileceği öğretici yeterliliğine, öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine ve öğrenme ortamına göre değişmektedir” (İlgün, 2023: 34). Ancak yeni medya araçlarının kültür becerisinin geliştirilmesi sürecine yönelik olumlu katkıları olduğu gibi özellikle sosyal iletişim platformları gibi anlık ileti ve bilgi paylaşımının mümkün olduğu ortamlar kültür edinimi açısından bazı olumsuz yönleri de içermektedir. Zira belirli bir kültüre ya da insan topluluğuna ilişkin önyargı ve basmakalıp yargıların oluşturulması ve bilgi kirliliği nedeniyle hedef kültürün kodlarına ilişkin yanlış bilgi sahibi olabilmek de mümkündür. Bu olumsuz durumlara çözüm bulabilmenin en önemli adımlarından birisi de disiplinlerarası bir yaklaşım modelidir. Bu yaklaşım medya ve dijital okuryazarlık alanlarını da kapsadığı için öğrencilerin medya araçlarını kullanarak kültürel beceri geliştirme etkinliklerinde doğru ve güvenilir bilgiye erişebilmesi için medya okuryazarlık anahtar yeterliliklerini geliştirebilme açısından öğrencilere önemli kazanımlar sağlayabilir. Medya okuryazarlığı öğretim programında bu hususa yönelik olarak bu dersin ilişkili alanlarla disiplinlerarası bir bağlamda bütünleştirilmesi önerilmektedir.

Kültür becerisi doğası gereği birçok disiplini kapsayacak niteliktedir. Özellikle dil, kültür ve sanat bağıntısı yabancı dil eğitimi sürecinde bütüncül bir şekilde ele alınmaktadır. Bu bağıntı aracılığıyla ortak tematik içerikler ve etkinlikler geliştirebilmek mümkündür. Bu sayede, öğrencilere yönelik yalnızca dilsel faaliyet alanları oluşturmanın yanı sıra öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini de kapsayacak kültürel ve sanatsal uygulama alanları oluşturabilmek önemli

kazanımların elde edilmesine olanak sağlayacaktır. Dolayısıyla, medya sanatları da dahil olmak üzere sanat, bilgi ediniminde rol oynayan beyin süreçlerini geliştirdiği ve kavramları daha derinlemesine anlamak için gerekli olan üst düzey öğrenme, bilgi sahibi olma, düşünme, hatırlama ve problem çözme becerilerini teşvik ettiği için önemlidir (Aghasafari vd., 2021: 61). Özellikle kültür ve sanat alanlarının bütünleştirilmesi bağlamında, otantik türlerin yabancı dil eğitiminde sıklıkla kullanılan materyaller olduğu düşünüldüğünde bu materyallerin kullanımı kültürel ve sanatsal etkinlikler aracılığıyla öğrencilerin üst düzey düşünme yetilerini geliştirebilme fırsatı sunacaktır. Bu otantik türlerden birisi de resimlerdir. Kültür sanat ilişkisi içinde öğrencilere hem kendi kültürel kodlarını hem de hedef dilin kültürel çerçevesini sanatsal resimler aracılığıyla karşılaştırma yapılarak benzer ve farklı alanları inceleme fırsatı sunulabilir. Disiplinlerarası bağlamda ele alındığında örneğin görsel sanatlardan dil öğrenme ortamına entegre edilen resimler, öğrencileri hem eleştirel düşünmeye hem de üretici dil becerilerini aktif hale getirmeye yöneltecek imgeler içermektedir (Yıldırım, 2019: 4).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada bilimsel araştırma yöntemlerinden nitel yöntem kullanılmıştır.

Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma türüdür (Arslan, 2012).

Nitel araştırma, gözlem ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemleri ile oluşturulan bir araştırma türüdür. Nitel araştırma; niçin, nasıl, ne şekilde gibi sorulara cevap bulmak amacı ile kullanılır.

3.2. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel yöntemlerden doküman analizi modeli kullanılmıştır. Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir (Wach, 2013: 1). Doküman analizi, basılı ve elektronik materyaller olmak üzere tüm belgeleri incelemek ve değerlendirmek için kullanılan sistemli bir yöntemdir.

Nitel araştırmada kullanılan diğer yöntemler gibi doküman analizi de anlam çıkarmak, ilgili konu hakkında bir anlayış oluşturmak, deneye dayalı bilgi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirmektedir (Corbin & Trauss, 2008).

3.3. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Maison des Langues Yayınevi tarafından 2015 yılında Eylem Odaklı Yaklaşım temel alınarak 11-14 yaş grubuna yönelik hazırlanana Club Ados A1 düzeyi yöntem kitabı oluşturmaktadır.

Çalışmanın örnekleme ise Club Ados A1 yöntem kitabında ünite sonlarında yer alan disiplinlerarasılık bölümleridir.

Club Ados yöntem kitabında bulunan disiplinlerarası bölümlerine yönelik üniteler ve ünite başlıkları şu şekildedir:

Üniteler	Disiplinler
Ünite 1	Matematik
Ünite 2	Sanat
Ünite 3	Yaşam ve Yer Bilimleri
Ünite 4	Beden ve spor eğitimi
Ünite 5	Yurttaşlık Eğitimi
Ünite 6	Coğrafya

3.4. Veri Toplama Araçları

Söz konusu çalışmada veriler, Club Ados Yöntem Kitabında (A1) disiplinlerarasılık bölümlerini kapsayan ilgili ünitelerden elde edilmiştir.

Ders kitabında toplam 6 ünite yer almaktadır ve her üniteye farklı bir disipline yönelik etkinlikler bulunmaktadır.

4. BULGULAR

Bu bölümde Club Ados Yöntem Kitabında yer alan disiplinlerarası bölümlerde bulunan etkinlikleri temel ve tamamlayıcı becerilerin geliştirilmesi sürecindeki rolünü inceleyeceğiz.

Club Ados yöntem kitabı Maison des Langues Yayınevi tarafından 2015 yılında Eylem Odaklı Yaklaşım temel alınarak 11-14 yaş grubuna yönelik hazırlanmıştır. Bir öğretmen kitabı, bir öğrenci kitabı, bir alıştırmaya kitabı ve CD'den oluşmaktadır. Ayrıca numérique yani dijital olarak da kullanıma sunulmuştur. 6 üniteden oluşmaktadır. Her bir ünite iletişim (4 temel dil becerisi), kelime bilgisi, ses bilgisi, dil bilgisi, kültür (tamamlayıcı beceriler) olmak üzere etkinlikler sınıflandırılmıştır.

Her ünite sonunda ilgili tematik bütünlük içerisinde değerlendirme etkinlikleri yer almaktadır. Sınıf projesi bölümünde grup çalışmalarına yönelik etkinlikler, bireysel proje bölümünde ise her bir öğrencinin bireysel gerçekleştirebileceği etkinliklere yer verilmektedir. Son bölümde ise Disiplinlerarasılık başlıklı bir değerlendirme bölümü yer almaktadır. Bu bölümde ilgili ünite işlenen temalara uygun farklı disiplinlerle ilintili etkinliklere yer verilmektedir. Bir değerlendirme boyutu bağlamında düşünüldüğünde, bu bölümlerin yalnızca öğrenilen konulara yönelik bir değerlendirme etkinliği değil aynı zamanda öğrencilerin diğer derslerdeki öğrenimlerini de kullanma fırsatı sunması bütüncül bir öğrenme modeli olarak değerlendirilebilir.

Örneğin matematik etkinliği bölümünde öğrenciler bu alana ilişkin kavramların, sözcüklerin, yapıların Fransızcalarını öğrenmekte aynı zamanda tekrar etkinliklerinde matematik dersinde öğrendiklerini de pekiştirme fırsatı elde etmektedirler. Örnekleme gördüğümüz üzere öğrenciler Fransızca dersinde toplama, çıkarma, çarpma ve bölme kavramlarının ve matematiksel terimlerin Fransızcalarını öğrenirken matematik dersinde öğrendiklerini de tekrar edebilmektedirler.

Bu kapsamda hem bütüncül öğrenme modeli etkin bir şekilde yürütülmekte hem de öğrenciler sık tekrar yapabilme fırsatı bulmaktadır. Bu nedenle yabancı dil derslerinin diğer disiplinlerle de eş güdümlü olarak müfredat planlamalarının yapılması etkili öğrenme için oldukça önemlidir. Bu kapsamda öğretmenlerin de tematik bütünlük açısından eş güdümlü çalışmaları önerilebilir.

Yabancı dil eğitiminde özellikle beceri derslerinde tematik bütünlük de oldukça önemlidir. Örneğin öğrenciler dil bilgisi dersinde işlenen konulara ya da yapılar

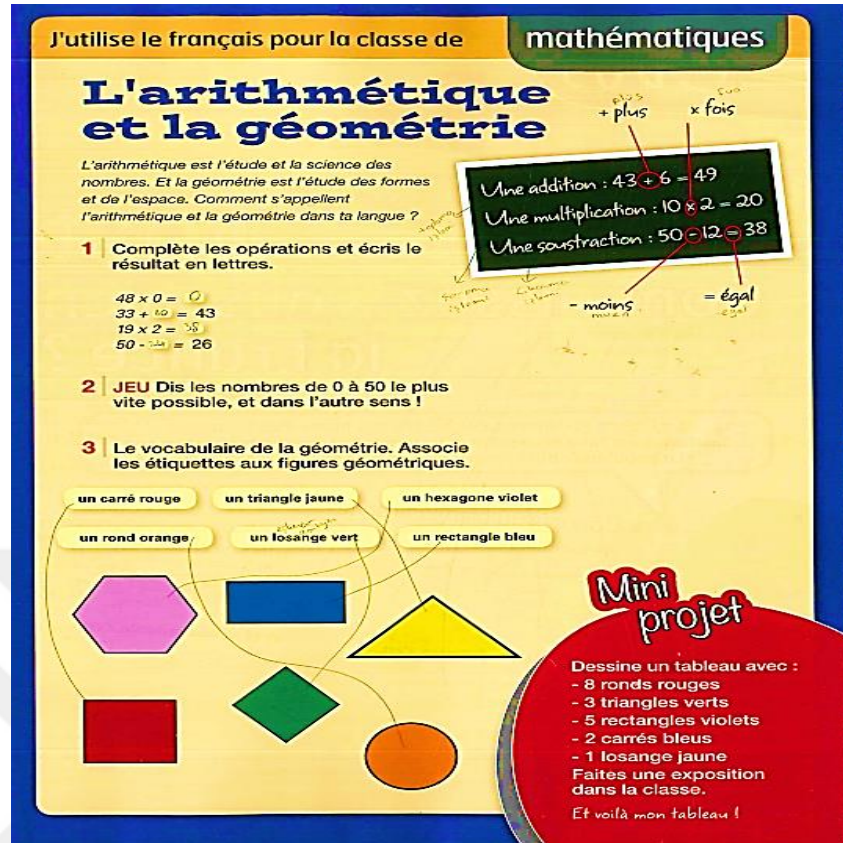
yönelik okuma becerisi dersinde okuma metinlerinde dil bilgisi dersinde öğrendikleri yapıları kullanma fırsatı bulabilmelidirler.

Aynı şekilde sözlü iletişim dersinde de ilgili yapıları konuşma etkinliklerinde kullanmalıdırlar. Böylece hem öğrenilenleri farklı derslerde tekrar etme fırsatı bulacaklar hem de etkili bir değerlendirme etkinliği gerçekleşmiş olacaktır.

4.1. Matematik ve Fransızca Dersine Yönelik Bulgular

Birinci üniteye yer alan Matematik dersi için Fransızca kullanıyorum başlıklı bu bölümde, öğrencilerden aritmetik ve geometri dersleri ile Fransızca derslerini birleştiren alıştırmalar yapmaları istenmektedir.

Bu etkinliğin ilk bölümünde geometri ve aritmetik terimlerine yönelik tanımlar yer alır. Tanımlar okunduktan sonra öğrencilere bu terimlerin kendi dillerindeki eş değerlilikleri sorulur. Üç bölüme ayrılan etkinliğin ilk aşaması toplama, çıkarma, çarpma ve bölme işlemlerini içermektedir. Bu bölümde, öğrenciler temel matematik işlemlerine yönelik kavramların Fransızcalarını öğrenirken matematiksel işlemleri uygularlar. Bu kapsamda, etkinlik iki farklı disiplini bir araya getirmektedir. Öğrenciler matematik işlemlerini Fransızca dersinde de tekrar etme şansına sahip olurlar.

Şekil 4.1. Matematik (Club Ados, 2015:27)

İkinci aşamada, öğrencilerden 0'dan 50'ye kadar saymaları istenir.

Üçüncü aşamada ise öğrencilere kelime dağarcığını geliştirmeye yönelik bir etkinlik yaptırılmıştır. Bu aktivitede öğrenciler geometrik şekilleri Fransızca karşılıklarıyla eşleştirirler.

Etkinliğin son bölümünde öğrencilerden bir tablo çizmeleri ve tablonun içine çeşitli renklerde geometrik şekiller yerleştirmeleri istenir. Öğrenciler geometrik şekiller çizer, kavramların Fransızcalarını söyler ve aynı alıştırma renkleri tekrarlama şansına sahip olurlar.

Bu bölümde geliştirilmesi hedeflenen beceriler: okuma, konuşma, kelime bilgisi, ses bilgisi, kültür ve dil bilgisi.

4.2. Sanat ve Fransızca Dersine Yönelik Bulgular

İkinci ünite sonunda disiplinlerarası etkinliğin ana teması sanattır. Etkinliğin ilk bölümünde Hollandalı ressam Piet Mondrian hakkında kısa bir bilgi verilmektedir.

Şekil 4.2. Sanat (Club Ados, 2015:45)

Etkinlik üç bölümden oluşmaktadır. Birinci etkinlikte öğrencilerden sözcükleri çizimlerle eşleştirmeleri istenir. İkinci aşamada ise, öğrencilerden Mondrian'ın resmini verilen şekiller ve renklerle tanımlamaları istenir.

Üçüncü etkinlikte öğrencilerden verilen sözcükler arasında tematik bütünlüğü bozan kelimeyi bulmaları istenmektedir.

Etkinliğin son bölümünde, öğrencilerden Fransızca dersi için bir kitap ayracı tasarlaması ve bir Fransız ressamla ilgili araştırma yaparak resimlerini basılı kâğıda aktarmaları istenir.

İkinci bölümden elde edilen bulgulara göre geliştirilebilecek beceriler: okuma, konuşma, yazma, kelime bilgisi, ses bilgisi ve kültür.

4.3. Yaşam ve Yer Bilimleri ve Fransızca Dersine Yönelik Bulgular

Üçüncü ünitenin sonunda yer alan Yaşam ve Yer Bilimleri için Fransızca kullanıyorum başlıklı bu bölümde, kartal hakkında genel bir bilgi verilmiş, birinci bölümde kartalın fiziksel ve karakteristik özelliklerinden bahsedilmiştir.

Şekil 4.3. Yaşam ve Yer Bilimleri (Club Ados, 2015:63)

Etkinlik iki bölümden oluşmaktadır. Birinci etkinlikte öğrencilerden resimdeki sayılarla kelimeleri eşleştirmeleri istenir.

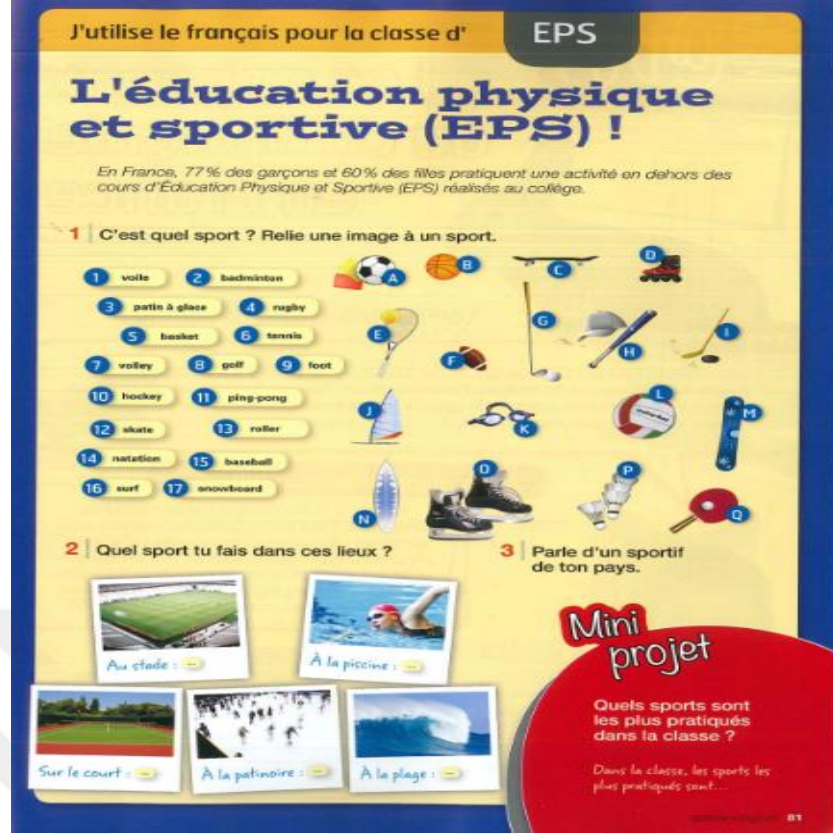
İkinci bölümde, öğrencilerden etkinlikte yer alan metni okumaları ve kaya kartalı ile ilgili karakteristik özelliklerine ilişkin bilgileri yazmaları istenir.

Etkinliğin son bölümünde, öğrencilerden araştırma yapmaları ve en sevdikleri hayvanla ilgili bir dosya oluşturmaları istenir.

Üçüncü bölümden elde edilen bulgulara göre geliştirilebilecek beceriler: okuma, yazma, kelime bilgisi ve kültür.

4.4. Beden ve Spor Eğitimi ve Fransızca Dersine Yönelik Bulgular

Beden ve spor eğitimi dersi için Fransızca kullanıyorum başlıklı bu bölümde, Fransa'da erkeklerin % 77'sinin ve kızların % 60'ının kolejde düzenlenen beden eğitimi ve spor dersleri dışında bir etkinliğe katıldıklarından söz edilmektedir. Bu açıklamanın ardından bu bölümde 3 farklı etkinlik yer almaktadır.

Şekil 4.4. Beden ve spor eğitimi (Club Ados, 2015:81)

Birinci etkinlikte öğrencilerden spor branşlarına ilişkin kelimelerle resimleri eşleştirmeleri istenir. Bu etkinlikte farklı spor dalları ile ilgili resimler ve kavramlar yer almaktadır.

İkinci etkinlikte ise bazı spor dallarına ait resimler yer almaktadır. Bu bölümde öğrencilere bu mekanlarda ne tür sporlar yapıldığı sorulmaktadır.

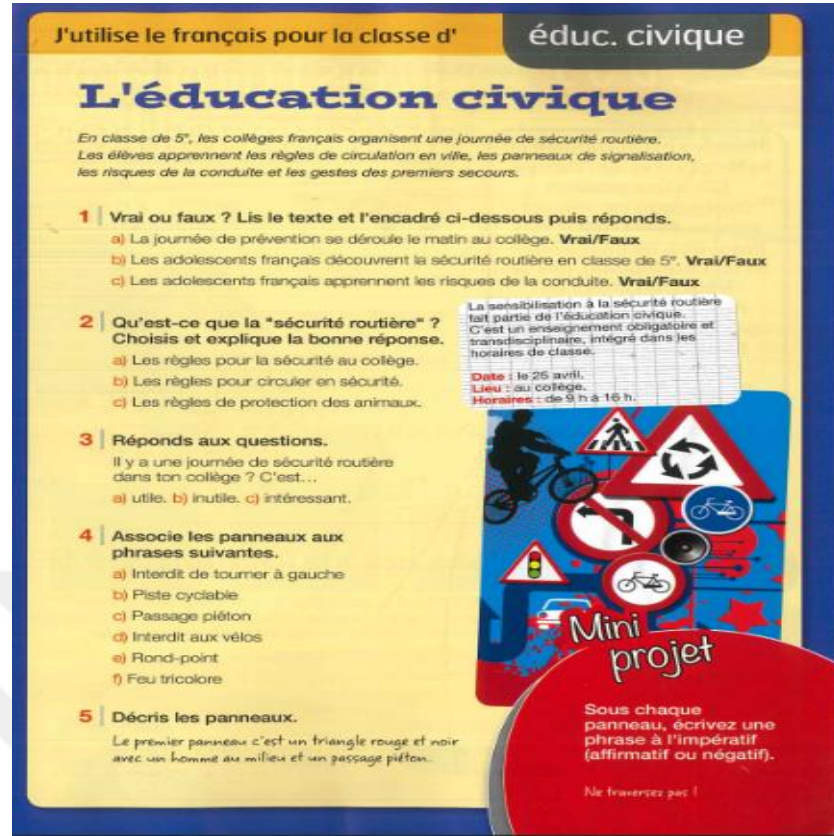
Üçüncü etkinlikte öğrencilerden kendi ülkelerinden bir sporcu hakkında bilgi vermeleri istenir.

Son bölümde öğrencilere şu soru yöneltilmektedir: Sınıfta en çok hangi sporlar yapılıyor? Bu sorudan hareketle sözlü iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik bir etkinlik yapılır.

Bulgular, dördüncü bölümdeki alıştırmalarla aşağıdaki dil becerilerinin geliştirilebileceğini göstermiştir: okuma, konuşma, kelime bilgisi ve kültür.

4.5. Yurttaşlık Eğitimi ve Fransızca Dersine Yönelik Bulgular

Yurttaşlık eğitimi için Fransızca kullanıyorum başlıklı bu bölümde, Fransa'da 5. sınıf öğrencilerine yönelik düzenlenen etkinlikte öğrencilerin şehirdeki trafik kuralları, trafik işaretleri, sürüş riskleri, seyahat güvenliği sorunları ve ilk yardım teknikleri konularında bilgi edindiklerinden söz edilmektedir.

Şekil 4.5. Yurttaşlık Eğitimi (Club Ados, 2015:99)

Bu etkinlik 5 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde seyahat kurallarına ilişkin doğru-yanlış etkinliğine yer verilmektedir.

İkinci ve üçüncü etkinliklerde aynı konuda çoktan seçmeli sorular yer almaktadır.

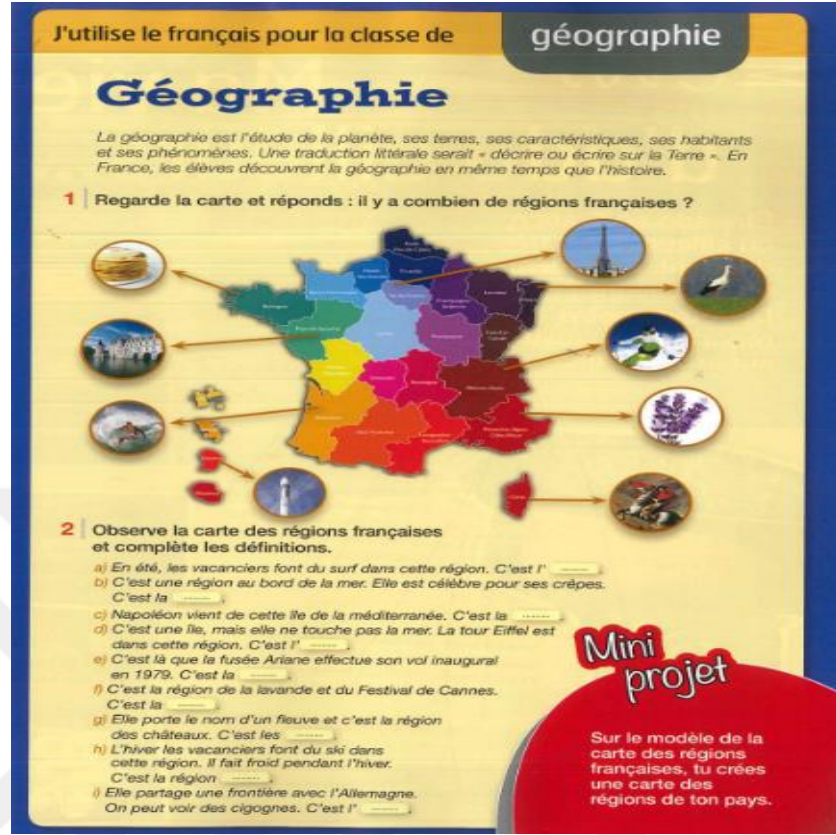
Dördüncü alıştırma, öğrencilerden trafik kurallarına ilişkin kavramlarla trafik işareti sembollerini eşleştirmeleri istenmektedir. Beşinci alıştırma ise eşleştirilen kavramların açıklamalarını yapmaları istenmektedir. Son bölümde ise öğrencilerden her trafik işaretinin altına emir, olumlu ya da olumsuz bir cümle yazmaları istenir.

Beşinci bölümden elde edilen bulgulara göre geliştirilebilecek beceriler: okuma, konuşma, yazma, dilbilgisi, kelime bilgisi ve kültür.

4.6. Coğrafya ve Fransızca Dersine Yönelik Bulgular

Coğrafya dersi için Fransızca kullanıyorum başlıklı bu bölümde coğrafya alanı ile ilgili bir tanım verilmektedir. 2 aktiviteden oluşan bu bölümün ilk etabında Fransız haritası yer almaktadır. Öğrencilerden bu haritadaki bölgelerin isimlerini söylemeleri

istenir.

Şekil 4.6. Coğrafya (Club Ados, 2015:117)

İkinci etkinlikte Fransa'daki bölgelerin genel özelliklerini anlatan cümleler yer almaktadır. Bu bilgilerden hareketle öğrencilerden hangi cümlenin hangi bölgeyi tanımladığını bulmaları istenir.

Son bölümde ise öğrencilerden Fransa haritasındaki bölgeler gibi ülkelerinin bölgelerini gösteren bir harita oluşturmaları istenmektedir.

Altıncı bölümden elde edilen bulgulara göre geliştirilebilecek beceriler: okuma, konuşma, yazma, dilbilgisi, kelime bilgisi ve kültür.

Altı bölümün tamamının analizinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin aynı etkinlikte tüm dil becerilerini geliştirme fırsatı buldukları sonucuna varılmıştır. Bir diğer önemli nokta da öğrencilerin Fransızca öğrenirken altı farklı dersin içeriğine uygun etkinlikler de yapabilmeleridir. Bu etkinliklerin hemen hemen tamamında hedef dilin kültürel özelliklerine ilişkin karşılaştırmalı bir analiz yapmak da mümkündür. Ayrıca etkinliklerin sonunda yer alan mini projeler, eylem odaklı yaklaşımın ana işlevlerinden biri olan görev tabanlı etkinlikleri içermektedir. Bu etkinlikler sayesinde öğrenciler bireysel ya da birlikte gerçekleştirebilecekleri dilsel etkinlikler yapma

olanağına sahip olurlar.

Yöntem kitabında yer alan disiplinlerarası etkinlikler, öğrencilerin hem farklı disiplinlerden kavramları tekrar etmeleri hem de dil becerilerini geliştirmeleri için önemli avantajlar sunmaktadır. Ancak; özellikle çocuklara yönelik yabancı dil eğitiminde dil becerilerini geliştirmenin yanı sıra dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta da şudur: Tasarlanan etkinliklerin temel öğrenme çıktılarından biri de, öğrencilerin yalnızca dil becerilerine katkı sağlayabilecek içerikler oluşturmakla sınırlı kalınmaması aynı zamanda aynı etkinlik içinde dilsel, bilişsel ve sosyal becerilerinin geliştirilebilmesine yönelik de etkinliklerin yer alması beklenmektedir.

Özellikle çocukların gelişimsel ve sosyo-kültürel özellikleri ile öğrenme stillerinin birbirinden farklı olduğu dikkate alınmalıdır. Bu nedenle disiplinlerarasılık kapsamında aynı etkinlikte hem dil becerilerini geliştirebilecek hem de sosyal ve bilişsel gelişimlerine katkı sağlayabilecek etkinliklere de yer verilmesi uygundur. Bu tür etkinliklerin uygulanmasıyla farklı öğrenme stillerine ve stratejilerine sahip öğrencilere önemli ölçüde katkı sağlayabilecek öğrenme çıktıları oluşturulmalıdır.

Elde edilen bulgulardan hareketle, dilsel becerilerin geliştirilmesinin yanı sıra disiplinlerarası bir bağlamda sosyal ve bilişsel becerilerin geliştirilmesine yönelik 6 farklı etkinlik önerisi hazırlanmıştır.

4.7. Disiplinlerarası Yaklaşım Etkinlik Önerileri

Bu bölümde bulgular bölümünde tartışılan etkinliklere yönelik 7 farklı disipline ilişkin etkinlik önerileri sunulmaktadır. İncelenen yöntem kitabındaki etkinliklerden farklı olarak dil becerilerinin gelişiminin yanı sıra bilişsel ve sosyal gelişim süreçlerine ilişkin de içerikler yer almaktadır.

Bu etkinlikler hazırlanırken; Fransızca Dersi, Sosyal Bilgiler Dersi, Fen Bilgisi Dersi, Görsel Sanatlar Dersi ve Türkçe Dersi Öğretim Programlarındaki kazanımlarından yararlanılmıştır.

4.7.1. Fransızca ve Beden Eğitimi Dersi

Tablo 4.1. Fransızca ve Beden Eğitimi Dersi Etkinlik Önerisi

Etkinlik adı: Yer-yön bulma etkinliği	
Seviye: A2-B1	İlişkili Alanlar
Kazanımlar	<i>Bilişsel gelişim</i>
	<i>Dil Gelişimi</i>
	<i>Sosyal Gelişim</i>
	<i>Geliştirilecek Beceriler</i>
Teknik	
Süre	

Sosyal bilgiler, beden eğitimi, Fransızca

-Nesne, durum ve olayla ilgili bağlantı kurar.

-Kendisine verilen yönergeleri uygular.

- İpuçlarından yola çıkarak olay örgüsünü tamamlar.

- Fransızca kısa ve basit komutlar verebilir.
- Nesnelerin yeri ve konumu hakkında bilgiler verebilir
- Fransızca sözel komutları anlayabilir ve uygulayabilir.

-Kendisine verilen görevi yerine getirmek için kendini motive eder.

-Kendisine verilen yönergelerle ilgili çaba gösterir.

- Dinleme, konuşma, ses bilgisi, kelime bilgisi, dil bilgisi.

-Beyin fırtınası, drama, soru-cevap.

-40 dk

4.7.2. Fransızca ve Matematik Dersi

Tablo 4.2. Fransızca ve Matematik Dersi Etkinlik Önerisi

Seviye: A2-B1	Etkinlik adı: Geometrik şekilleri tanıyorum	İlişkili Alanlar	Fransızca, Matematik
		<i>Bilişsel gelişim</i>	- Geometrik şekillere ve cisimlere ilişkin temel kavramları tanır. - Günlük yaşamda kullanılan nesneleri geometrik şekillerle ilişkilendirir. -Basit çizimlerle farklı yapılar oluşturur.
Kazanımlar	<i>Dil Gelişimi</i>		-Geometri ve Matematik terimlerinin Fransızca tanımlamalarını yapar. -Geometrik şekillerin Fransızcalarını öğrenir. -Bulunduğu çevredeki nesnelerin geometrik şekillerini Fransızca betimler.
Geliştirilecek Beceriler	<i>Sosyal Gelişim</i>		- Matematik ve Geometri dersine ilişkin temel Fransızca ve Türkçe geçişken kelimeleri ayırt eder. - Geometrik şekillere ilişkin çizimler yapar. - Geometrik şekillere ilişkin kavram haritaları oluşturur. - Konuşma, okuma, ses bilgisi, kelime bilgisi, dil bilgisi.
Teknik			-Beyin fırtınası, grup çalışması, soru-cevap.
Süre			-40 dk

4.7.3. Fransızca ve Görsel Sanatlar Dersi

Tablo 4.3. Fransızca ve Görsel Sanatlar Dersi Etkinlik Önerisi

Seviye: B1-B2	Etkinlik adı: Kültürel Miras	
	İlişkili Alanlar	Türkçe, Fransızca, Görsel Sanatlar
	<i>Bilişsel gelişim</i>	- Kendi kültürüne ilişkin sanat eserlerini tanır. -Farklı kültürlerin sanatı ve sanatçıları ile ilgili bilgiler edinir. -Yaşadığı çevrenin kültürel mirasına yönelik özellikleri tanımlar.
Kazanımlar	<i>Dil Gelişimi</i>	-Sanat ve sanat eserleri temalarına yönelik kavramların Fransızca karşılıklarını öğrenir. -Kendi kültüründen örnekler verir. -Fransızca sözlü komutları anlayabilir. -Hedef dilin sanat ve estetik kodlarına ilişkin örnekler verir.
	<i>Sosyal Gelişim</i>	- Görsel sanatlara ilişkin meslekleri tanır. -Dil ve kültür ilişkisi içinde görsel sanatların önemini kavrar. - Kültür ve miras konularında farkındalık kazanır.
Geliştirilecek Beceriler		- Konuşma, okuma, ses bilgisi, kelime bilgisi, dil bilgisi.
Teknik		-Beyin fırtınası, gösteri, soru-cevap.
Süre		-40 dk

4.7.4. Fransızca ve Coğrafya Dersi

Tablo 4.4. Fransızca ve Coğrafya Dersi Etkinlik Önerisi

Seviye: A2-B1	Etkinlik adı: Yaşadığım coğrafyayı tanıyorum	İlişkili Alanlar	Coğrafya, Fransızca
		<i>Bilişsel gelişim</i>	- İklim değişikliği konusuna ilişkin temel kavramları tanır. -İklimle ilgili tehlikelere ve doğal afetlere yönelik farkındalık kazanır. -Bulunduğu çevrenin coğrafi özelliklerini tanımlar.
Kazanımlar	<i>Dil Gelişimi</i>		-İklimle ilgili temel kavramların Fransızca karşılıklarını tanımlar. -Fransızca sözlü ve yazılı komutları anlayabilir. - İklim değişikliği ve etkileri ile ilgili kısa metinler oluşturur.
	<i>Sosyal Gelişim</i>		- Yaşadığı coğrafyanın sorunlarına ilişkin duyarlılık kazanır. -Kendisine verilen talimatlara ilişkin çözüm önerileri sunar. -Yaratıcı düşünme becerilerini geliştirir.
Geliştirilecek Beceriler			- Konuşma, yazma, ses bilgisi, kelime bilgisi, dil bilgisi.
Teknik			-Beyin fırtınası, grup çalışması, soru-cevap.
Süre			-40 dk

4.7.5. Fransızca ve Türkçe Dersi

Tablo 4.5. Fransızca ve Türkçe Dersi Etkinlik Önerisi

Seviye: A1-A2	Etkinlik adı: Kendinizi ve ailenizi tanıtın	
	İlişkili Alanlar	Türkçe, Fransızca
Kazanımlar	<i>Bilişsel gelişim</i>	- Kendisine verilen yönergeleri uygular. -İpuçlarından yola çıkarak bir tanım yapar. -Bulunduğu çevrenin sosyo-kültürel özelliklerini tanımlar.
	<i>Dil Gelişimi</i>	-Kendini ve ailesini Fransızca tanıtabilir. -Kendi kültüründen örnekler verir. -Fransızca sözlü komutları anlayabilir. -Hedef dilin kültürel özelliklerine yönelik örnekler verir.
Geliştirilecek Beceriler	<i>Sosyal Gelişim</i>	- Kendisine verilen görevi yerine getirmek için kendini motive eder. -Kendisine verilen talimatlar konusunda çaba gösterir. -Yaratıcı düşünme becerilerini geliştirir.
		- Konuşma, ses bilgisi, kelime bilgisi, dil bilgisi.
Teknik		-Beyin fırtınası, gösteri, rol oyunu, benzetim, drama, soru-cevap.
Süre		-40 dk

4.7.6. Fransızca ve Sosyal Bilgiler Dersi

Tablo 4.6. Fransızca ve Sosyal Bilgiler Dersi Etkinlik Önerisi

Seviye: A2-B1	Etkinlik adı: Kültür ve Miras	İlişkili Alanlar	Türkçe, Fransızca, Sosyal Bilgiler
		<i>Bilişsel gelişim</i>	- Kültür kavramını tanımlar. - Kültürün bileşenleri ve kültürel kodlar ile ilgili farkındalık kazanır. -Bulunduğu çevrenin kültürel özelliklerini tanımlar.
Kazanımlar	<i>Dil Gelişimi</i>		-Ülkesinin kültürel özelliklerine ilişkin bilgi edinir -Kendi kültüründen örnekler verir. -Fransız ve Türk kültürünü karşılaştırır. -Hedef dilin kültürel özelliklerine yönelik örnekler verir.
	<i>Sosyal Gelişim</i>		- Türk dilinin kültürel özelliklerine yönelik farkındalık kazanır. -Yaşadığı çevrenin kültürel özelliklerini betimler. -Çok dillilik ve çok kültürlülük kavramlarına ilişkin araştırma yapar. - Önyargı ve basmakalıp yargılara ilişkin farkındalık kazanır.
Geliştirilecek Beceriler			- Konuşma, okuma, yazma, ses bilgisi, kelime bilgisi, dil bilgisi.
Teknik			-Beyin fırtınası, rol yapma, drama, soru-cevap.
Süre			-40 dk

4.7.7. Fransızca ve Fen Bilgisi Dersi

Tablo 4.7. Fransızca ve Fen Bilgisi Dersi Etkinlik Önerisi

Seviye: A2-B1	Etkinlik adı: Yaşadığım Çevre İlişkili Alanlar	Fen Bilgisi, Türkçe, Fransızca
	<i>Bilişsel gelişim</i>	- Çevre temizliğine ilişkin farkındalık kazanır. - Doğal yaşamı koruma adına çözüm önerileri sunar. -Bulunduğu çevrenin coğrafi özelliklerini tanımlar.
Kazanımlar	<i>Dil Gelişimi</i>	-Fransızca sözlü ve yazılı komutları anlayabilir. - Çevre kirliliğine ilişkin kavramların Fransızca karşılıklarını kullanır. - Yaşadığı çevreyi Fransızca betimler.
	<i>Sosyal Gelişim</i>	- Temiz ve yaşanabilir bir çevre için sorumluluklarının farkında olur. -Çevre kirliliğine yönelik araştırma yapar ve çözüm önerileri sunar. - Geri dönüşüm ve tasarruf bilinci kazanır.
Geliştirilecek Beceriler		- Konuşma, okuma, kelime bilgisi, dil bilgisi.
Teknik		-Beyin fırtınası, Grup çalışması, soru-cevap.
Süre		-40 dk

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

5.1. Sonuç

Bu çalışmada Club Ados yöntem kitabında yer alan disiplinlerarasılık bölümlerinin Fransızca dil becerilerinin geliştirilmesi sürecindeki rolü ve etkinliklerin genel çerçevesi incelenmiştir.

Fransızca eğitimine yönelik çok sayıda yöntem kitabı bulunmaktadır. Bu yöntem kitaplarının çoğu, gelişen bilgi ve iletişim teknolojisinin sağladığı yeni fırsatlardan yararlanmak için içerikleri, üniteleri, etkinlikleri ve dilsel içeriklerini güncellemektedir. Club Ados yöntem kitabı, öğrencilere Fransızca temel ve tamamlayıcı becerilerini geliştirmeleri için iki önemli fırsat sunar. Bunlardan birisi kitabın ünitelerinde bulunan disiplinlerarasılık bölümleridir. Öğrenciler, bu bölümlerde diğer disiplinlerden elde ettikleri kazanımları Fransızca derslerinde tekrar etme ve pekiştirme fırsatı bulmaktadır. Bu etkinlikler, yalnızca öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine yönelik değil, aynı zamanda kültürel becerilerinin gelişimine de katkı sunacak niteliktedir. Öğrenciler hem kendi kültürel özelliklerini hem de hedef dilin kültürel özelliklerini titizlikle incelemeleri açısından birçok disiplinin aynı etkinlik içinde bütünleşmesinden önemli ölçüde yararlanırlar.

Öğrenme süreçleri, bilimsel ve teknolojik alanlardaki güncel gelişmelerden ve değişikliklerden doğrudan veya dolaylı olarak önemli ölçüde etkilenmektedir. Özellikle öğrenme ve öğretme süreçlerinde dijital araçların etkin kullanımı, dil öğretimi ve öğreniminde çeşitli yaklaşımların, tekniklerin ve stratejilerin uygulanmasını mümkün kılmaktadır. Birçok disiplini aynı etkinlik içerisinde bir araya getirmek öğrenme sürecinde tek bir öğretim-öğrenim modeli yerine farklı yaklaşım ve modellerin de uygulanabilmesi açısından önemli bir avantaj yaratmaktadır.

Club Ados yöntem kitabında yer alan disiplinlerarası bölümler ve etkinlikler incelendiğinde öğrencilerin Fransızca dersinde altı farklı derse ilişkin etkinlikleri aynı anda gerçekleştirebildikleri söylenebilir. Bu etkinliklerin dil becerilerinin gelişimi açısından incelendiğinde konuşma, okuma, yazma, dil bilgisi, ses bilgisi, kelime bilgisi ve kültür becerilerinin gelişim sürecine önemli ölçüde katkı sağladığı söylenebilir. Bu etkinlikler sayesinde öğrenciler farklı disiplinlerde edindikleri bilgileri Fransızca öğrenme sürecinde de pekiştirme fırsatı bulmaktadır. Ayrıca, etkinliklerin birçoğu öğrencilere kendi kültürel kodları ve hedef dilin kültürel özellikleri arasında karşılaştırma yapma fırsatı sunmakta ve hedef dilin dilsel ve kültürel kimliklerine

yönelik de bilgi sahibi olabilmelerine olanak sağlamaktadır.

Yabancı dil eğitimi sürecinde başarısızlığa neden olan birçok etmen bulunmaktadır. Bu başarısızlığın en önemli nedenlerinden birisi de uygulamaya yönelik etkinliklerin sınırlı olmasından kaynaklanmaktadır. Bozavlı'ya göre; Türkiye'de yabancı dil öğrenimi/öğretimindeki başarısızlığın nedenlerinden birisi de öğrenilen yabancı dilin sınıflarlar sınırlı kalmasıdır. Yani öğrenilen dilin sınıf dışındaki sosyal alanlarda kullanılma imkânı yoktur. Çünkü toplumsal olarak İngilizceyi, Fransızca'yı, Almancayı sokakta, evlerde, işyerlerinde vb. kullanan bireyler mevcut değildir (2021: 17). Dil eğitimi özelinde uygulama alanlarının sınıf içi etkinliklerle sınırlı olmaması gerekir. Etkinlikler dil becerilerini iletişimsel ortamlarda etkin bir şekilde geliştirebilmek amacıyla hazırlanmalıdır. "Etkinlikler, öğrencilerin etkileşime girmesi ve sosyal becerilerini geliştirmesine de imkân verecek şekilde tasarlanmalıdır." (Başutku ve Demir, 2021: 145). Öğrencilerin dilsel becerilerini geliştirebilmeleri için farklı etkinlik türlerinin kullanımı hem beceri geliştirme etkinliklerine hem de yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, sorgulama vb. bilişsel süreçlerin gelişimine katkı sağlayacak nitelikte olmalıdır.

Disiplinlerarası bir yaklaşımla başarısızlığa neden olan etmenler büyük ölçüde ortadan kaldırılabilir. Farklı disiplinlerin içeriklerini, bakış açılarını yansıtacak nitelikte ders içerikleri oluşturulması önemlidir. Bu dersler ayrıca öğrencilerin eleştirel düşünme, etkili iletişim kurma ve karmaşıklık ve belirsizlikle başa çıkabilmek için iş birliği içinde çalışma becerisi kazanma ve karmaşık problemlerin özünde yatan etkenleri kavrama gibi en az üç ek öğrenme çıktısını elde etmelerine olanak tanımalıdır (D. Lansiquot ve P. MacDonald, 2018: 8). Öğrenme sürecine doğrudan etki eden kaygı ve motivasyon unsurları göz önüne alınmalı öğrencilerin özellikle sınıf içi etkinliklerde kaygı düzeyleriyle başa çıkabilecek stratejiler geliştirilmelidir. "Asıl dikkat edilmesi gereken nokta, sınıfta yapılan her şeyin öğrenme psikolojisini etkilediği ve bunun öğrencinin başarı-başarısızlık duygusu, kendine saygı ve güven duyguları ile iç içe geliştiğinin unutulmamasıdır" (Ergür, 2002: 41). Disiplinlerarası bir yaklaşımla farklı öğrenme stillerine ve zekâ türlerine sahip öğrencilerin bu farklılıklarını ortak etkinliklerde etkin bir şekilde yansıtabilmesi sağlanabilir. Bu yaklaşım hem mevcut sorunların çözümüne yönelik sürece önemli katkılar sağlayacak hem de etkileşim ve iş birliğini önemli ölçüde artırma fırsatı sunacaktır. Başarılı bir disiplinlerarası yaklaşım, etkileşimli ve iş birliğine dayalı öğrenme ve öğretme ile iletişimsel yöntemi içermelidir. Öğrencilerin gerçek yaşam durumlarında dili

kullanmalarını teşvik etmeyi amaçlayan öğrenci merkezli iletişimsel yaklaşım, belirli fikirlerin lehinde veya aleyhinde argümanların yanı sıra konuşma, okuma, yazma ve dinleme becerilerine odaklanan beceri temelli bir yaklaşım, öğrenme ve bilgiyi geliştirme motivasyonu ile sonuçlanacaktır (Catana, 2014: 161).

Elde edilen veriler neticesinde yöntem kitabında yer alan disiplinlerarası bölümlere dair yapılan değerlendirmeler şu şekildedir;

1. Club Ados A1 düzeyi yöntem kitabında 6 ünite yer almakta ve her ünite sonunda farklı alanları kapsayan disiplinlerarası etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinlikler incelendiğinde temel dil becerileri olan konuşma, okuma, yazma ve tamamlayıcı beceriler; kelime bilgisi, ses bilgisi, dil bilgisi ve kültür becerisinin geliştirilmesine önemli ölçüde katkı sağladığı görülmüştür.
2. Disiplinlerarası bölümlerin ağırlıklı olarak sınıf içi etkinlikleri kapsadığı sınıf dışı gerçek yaşam durumlarıyla ilişkilendirilebilecek temaların sınırlı olduğu değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, bu etkinliklerin gerçek yaşam durumlarıyla ilişkilendirilerek öğrencilerin sosyal ve bilişsel becerilerinin daha etkin bir şekilde geliştirilebileceği etkinlik türlerine yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.
3. Öğrencilerin disiplinlerarası yaklaşım modelini yeterli düzeyde kavrayabilmesi için ilgili bölümlerde bu yaklaşım modeline yönelik kuramsal bir bilgi aktarılması ve yaklaşımın genel çerçevesinin daha net bir şekilde çizilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
4. Etkinlik önerilerinde özellikle sürdürülebilir kalkınma hedeflerinde yer alan temaların da bulunması öğrencilerin disiplinlerarası bir yaklaşımla mevcut evrensel sorunlara ilişkin çözüm arayışı bulmaları açısından daha işlevsel bir alan oluşturabilir. Bu kapsamda etkinliklerin bu temalar çerçevesinde zenginleştirilebileceği değerlendirilmiştir.
5. Yöntem kitabında yer alan disiplinlerarası etkinlikler incelendiğinde öğrencilerin otonom becerilerinin gelişimine yönelik de önemli katkılar sunduğu görülmektedir. Etkinlikler sonunda mini proje başlığı altında bireysel olarak gerçekleştirilecek çalışmalar öğrencilerin bireysel öğrenme ve öz değerlendirme becerilerine katkı sağlayacak niteliktedir.

6. Etkinliklerin tamamı bir bütüncül olarak incelendiğinde Fransızca dersinde hem Fransızca dil becerilerini geliştirdikleri hem de Matematik, Sanat, Yaşam ve Yer Bilimleri, Beden ve Spor Eğitimi, Yurttaşlık Eğitimi ve Coğrafya disiplinlerinin içeriklerine yönelik de aktiviteler gerçekleştirme fırsatı buldukları görülmüştür. Bu sayede öğrencilerin farklı ilgi alanlarına yönelik eğilimleri de değerlendirilmektedir.

5.2. Öneriler

Club Ados yöntem kitabında yer alan disiplinlerarası bölümleri inceledikten sonra, dil becerilerinin daha etkin bir şekilde geliştirilebilmesi için, disiplinlerarası bağlamda Fransızca öğretimi/öğrenimi için öğretmen ve öğrencilere yönelik öneriler:

Öğretmenler için öneriler:

1. Öğretmenlerin küçük yaş grubu öğrenciler için etkinlik hazırlarken etkinlikleri dil becerilerinin bir bütünlük içinde geliştirilebileceği şekilde tasarımları daha yararlı olacaktır.

2. Öğretmenler görev ve etkinlik hazırlarken farklı disiplinleri mümkün olduğunca bir araya getirmelidir, bu sayede öğrencilerin farklı disiplinlerde elde ettikleri kazanımları eş zamanlı olarak pekiştirebilmeleri ve geliştirilebilmeleri mümkün olacaktır.

3. Öğretmenler etkinlikleri planlarken sadece yöntem kitaplarındaki etkinlikleri kullanmakla sınırlı kalmamalı, içeriği zenginleştirmek için özellikle dijital ortamlardan ulaşılabilecek özgün materyalleri de kullanmalıdır. Bu materyaller aynı zamanda farklı disiplinleri de kapsayacak şekilde olmalıdır.

4. Dil becerilerinin geliştirilmesi için hazırlanan dijital araçların ve dijital platformların kullanılması hem öğrenme sürecine hem de değerlendirme sürecine önemli katkılar sağlamaktadır. Bu nedenle, etkinliklerin dijital platformlar kullanılarak işitsel-görsel araçlarla desteklenmesi öğrencilerin derse ve etkinliklere ilgisinin ve motivasyonunun artırmasında önemli katkılar sunulabilir.

5. Öğretmenler sınıf içinde gerçekleştirilen etkinliklerin yanı sıra sınıf dışı etkinlikler için de öğrencilerin bireysel öğrenme sürecini destekleyecek planlamalar yapmalıdır. Burada vurgulanan temel nokta öğrencilerin bulundukları her bağlamda dili sosyal bir aktör olarak aktif kullanabilmeleridir. Stratejik bir öğretmen aynı zamanda bir güdüleyicidir, motivasyonu artırmaya yönelik, öğrenciye seçtiği faaliyetlerin kişisel, sosyal veya mesleki açıdan uygunluğunu ve öğrencinin edindiği

bilgi ve becerileri yeniden kullanmak üzere sınıf dışında, gerçek dünyayla bağlantısını açıkça ortaya koyar (Cyr ve Germain, 1998: 117).

6. Eylem odaklı yaklaşımla, farklı disiplinleri etkinliklere entegre etmek dil öğrenme sürecine önemli katkılar sağlayabilir, böylece öğrenciler sınıf dışında mini projeler ve görevler yürütebilme fırsatı bulabilir.

7. Öğretmenlerin bilgi ve beceri düzeylerini ve rolünü de günün şartlarına uygun olarak geliştirmesi ve güncellemesi oldukça önemlidir. Çünkü öğrenme ve öğretim sürecinde anlatmak, aktarmak, yön vermek ve kürsüde bir yetkili olmak gibi geleneksel öğretim işlevlerinin yerini mentor, arabulucu, kolaylaştırıcı, koç ve rehber modelleri almıştır (Klein, 2005: 10).

Öğrenciler için öneriler:

1. Öğrencilerin dil becerilerini etkin bir şekilde geliştirebilmeleri için etkinliklere aktif katılımlarının sadece beceri gelişimi açısından değil, aynı zamanda sosyal ve bilişsel gelişimleri açısından da önemli kazanımlar sağlayabileceğinin ayırdına varmaları önemlidir.

2. Dil becerilerini etkili bir şekilde geliştirmek için öğrencilerin mümkün olduğu kadar farklı disiplinlere ilişkin bilgi düzeylerini etkinliklere yansıtabilmelerinin dilsel ve kültürel açıdan olumlu dönütler elde edebileceklerinin farkında olmaları gerekir.

3. Öğrenciler, farklı derslerde öğrendikleri kavramları, Fransızca ders etkinliklerinde etkili bir şekilde kullanma fırsatı bulurken, aynı zamanda çeşitli disiplinlerde de kazanımlarını pekiştirme olanağı bulacaklardır. Öğrenciler kendilerini belirli bir disiplinin düşünme biçimiyle sınırlı hissetmeyecek, aksine disiplinlere bağlı bilgileri kendi amaçlarına ulaşmada ya da karşılaştığı problemlerin çözümünde bir araç olarak algılayacaklardır (Çoruh, 2010: 11).

4. Öğrenciler, farklı disiplinleri harmanlayan etkinliklerin yanı sıra sınıf dışında gerçekleştirecekleri mini projeleri aktif olarak uygulayarak sosyal bir aktör olarak dil becerilerini geliştirmek için önemli fırsatlar elde edeceklerinin farkında olmalıdırlar.

5. Öğrencilerin Fransızca dersine ilişkin etkinlikleri yürütürken dijital okuryazarlık becerilerini geliştirmek için multimedya araçlarını etkin bir şekilde kullanabilmeleri, dil öğrenme sürecine önemli katkılar sağlayabilir. Bu nedenle öğretmenin kendilerine verdiği görevlerin yanı sıra bireysel ya da gruplarla farklı türde dijital araçlarla etkinlikler hazırlayabilmelidirler.

KAYNAKÇA

- Aghasafari, S., Bivins, K. & Nordgren, B. (2021). Arts integration and culturally sustaining pedagogy: supporting bi/multilingual high school learners in biology. *Journal of Interdisciplinary Studies in Education*, 10(1), 59-82.
- Akbaş, E. (2020). Yabancı dil eğitiminde yazma eğitimi yaklaşımlarının gözden geçirilmesi ve yazma becerisinin diğer becerilerle ilişkilendirilmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(30), 3038-3042.
- Akça, Z. ve Beşoluk, S. (2021). Fen Eğitiminde Disiplinlerarası Yönelimlerin STEM 'e Evrilmesi Sürecine Tarihsel Bir Bakış. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 10(2), 556-578.
- Akdemir, A. S. (2020). Çocuklara yabancı dil öğretiminde dinleme ve sesletim öğretimi. Çakır, İ. (Ed.), *İlkokulda yabancı dil öğretimi* içinde (ss. 179-201). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Aktan, C. C. (2007). *Yüksek Öğretimde Değişim: Global Trendler ve Yeni Paradigmalar. Değişim Çağında Yüksek Öğretim: Global Trendler ve Yeni Paradigmalar*. İzmir: Yaşar Üniversitesi Yayını.
- Aktaş, T. (2005). Yabancı dil öğretiminde iletişimsel yeti. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1(1), 89-100.
- Akyüz, Aslı. *Integrating global citizenship education into English teacher education pedagogy: with reference to the united nations sustainable development goals*. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, 2019.
- Arslan, S. & Curle, S. (2021). The Sustainable Development Goals in the English language high school curriculum in Turkey. *European Journal of Education*, 56(4), 681-695.
- Aytar, A. ve Yazar Kaptan, S. (2021). Öğretmen adaylarının disiplinler arası eğitime ilişkin görüşleri. *Sosyal Bilimler ve Değerler Eğitimi Dergisi*, 2 (1), 24-50.
- Bahadır, H., Tüfekci, A. ve Çakır, H. (2021). Dijital hikâye anlatımının disiplinlerarası öğretim bağlamında kullanım durumları. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 635-654.
- Barın, M. (2018). Konuşma becerisi: konuşma ve yazı dili. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 1903-1913.
- Başar, U. ve İnal, E. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi C1 düzeyi hikaye setinin çeşitli ölçütler açısından incelenmesi. *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Sonbahar özel sayısı, 77-92.
- Başutku, S. ve Demir, T. (2021). Çocuklara Türkçe öğretiminde materyal ve içerik hazırlama. Çangal, Ö. ve Çelik, M. E. (Ed.), *Çocuklara Türkçe öğretimi* (ss. 121-146) içinde. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Bekteshi, E. & Xhaferi, B. (2020). Learning about sustainable development goals through English language teaching. *Research in Social Sciences and Technology*, 5 (3), 78-94.
- Bozavlı, E. (2021). *Türkiye'de yabancı dil öğretim sorunsalı (tespitler ve çözüm önerileri)*. İstanbul: Eğitim Yayınevi.
- Bozkurt, B., Bülbül, F. ve Demir, H. (2014). Dikte ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi. *Turkish Studies*, 9(6), 159-173.
- Bülbül, M. (2009). Yabancı dil eğitimi açısından karşılaştırmalı yazın çalışmalarının önemi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (1), 191-199.

- Catana, S. E. (2014). Coping with the knowledge society: an interdisciplinary approach of teaching English in a technical university. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 128, 158-163.
- Çakır, İ. (2010). Yazma becerisinin kazanılması yabancı dil eğitiminde neden zordur? *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28(1), 165-176.
- Çelik, N. ve Başutku, S. (2020). 2018 (CEFR) Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi yeni açıklamalar metninde okuma becerisine yönelik incelemeler. *Aydın Tömer*, 5(1), 91-118.
- Cheng, J. (2022). Interdisciplinary education of foreign language majors in chinese local universities under the background of new liberal arts. *English Language Teaching*, 15(3), 38-47.
- Club Ados (2015). *Méthode de français*. Paris: Editions Maison des Langues.
- Cuq, J. P. & Gruca, I. (2002). *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*. France: Presses Universitaires de Grenoble.
- Cyr, P. & Germain, C. (1998). *Les stratégies d'apprentissage*. Québec: CLE International.
- Çelikkaya, S. ve Balkaya, Ş. (2020). Yabancı dil Almanca öğrencilerinin okuma becerileri dersinde kullandıkları okuduğunu anlama stratejilerini ilişkin görüşleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 10(2), 989-1003.
- Çokyaman, M. ve Beydoğan, H. Ö. (2022). Yabancı dil öğretiminde drama etkinliklerinin konuşma becerisi üzerine etkisi. *GEFAD*, 42(1), 845-871.
- Çoruh, H. (2010). "Disiplinlerarası bilim tarihi" dersi ve gerekçesi. *Tarih Okulu*, 7, 7-23.
- Doğan, Y. (2020). *Dinleme eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dutu, C. (2017). Introduction. Akçeşme, B., Baktır, H. ve Steele, E. (Eds.), in *Interdisciplinarity, Multidisciplinarity and Transdisciplinarity in Humanities*. UK: Cambridge Scholars Publishing.
- Demirel, Ö. (2021). *Yabancı dil öğretimi dil pasaportu-dil dosyası-dil biyografisi*. Ankara: Pegem Akademi.
- De Greef, L., Post, G., Vink, C. & Wenting, L. (2017). *Designing interdisciplinary education a practical handbook for university teachers*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Dictionary (2022). www.dictionary.com/browse/interdisciplinary. Erş. Tar. (25.10.2022)
- Dolunay, S. K. (2010). Dil bilgisi öğretiminin amacı ve önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 275-284.
- Drake, S.M., Burns, R.C. (2004) *Meeting standards through integrated curriculum*. ASCD.
- D. Lansiquot, R.& P. MacDonald, S. (2018). *Interdisciplinary place-based learning in urban education*. Gewerbestrasse: Springer Nature.
- Er, A. (2005). Yabancı dil öğretiminde "okuma". *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(12), 208-218 .
- Ergür, D. O. (2002). Yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları. *Eğitim ve Bilim*, 27(126), 38-42.
- European Commission (2017). *Key data on teaching languages at school in Europe*. Luxembourg: Publication Office of the European Union.
- Fuente, M. J. (2022). *Education for sustainable development in foreign language learning*. New York: Routledge Taylor & Francis Group.

- G. Klaassen, R. (2018). Interdisciplinary education: a case study. *European Journal Of Engineering Education*, 18(43), 842–859.
- Günday, R. (2015). *Yabancı dil öğretiminde yaklaşımlar, yöntemler, teknikler ve multimedya araç ve materyalleri*. Ankara: Favori Yayınları.
- Günday, R. (2021). İçerik ve dil bütünleştirilmiş öğrenme modeline farklı açılardan yaklaşım. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 9(4), 232-249.
- Günday, R. (2022). Yabancı dil eğitiminde içerik temelli öğretim modeli ve eylem odaklı yaklaşım. *RumeliDe Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (29), 815-832.
- Güneş, F. (2013). Dil bilgisi öğretiminde yeni yaklaşımlar. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(7), 71-92.
- Güneş, F. (2021). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Günüç, S. (2017). *Eğitimde teknoloji entegrasyonunun kuramsal temelleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gömlüksiz, M. N. ve Özkaya, Ö. M. (2012). Yabancı diller yüksekokulu öğrencilerinin İngilizce konuşma dersinin etkililiğine ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 7(2), 495-513.
- Güven, A. Z. (2013). Dil bilgisi konularının öğretim sorunları. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(6), 1-10.
- Helmane, I. & Briška, I. (2017). What is developing integrated or interdisciplinary or multidisciplinary or transdisciplinary education in school? *De Gruyter Open*, 9(1), 7-15.
- İlgün, K. (2023). Kültürlerarası yaklaşım. İltar, L. ve Korkmaz, C. B. (Ed.), *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yaklaşım ve yöntemler içinde* (ss. 25-42). Ankara: Pegem Akademi.
- İnci, S. ve Kaya, V. S. (2022). Eğitimde multidisipliner, disiplinlerarası ve transdisipliner kavramları. *Milli Eğitim*, 51(235), 2757-2772.
- İşisağ, K. U. ve Demirel, Ö. (2005). Diller için Avrupa ortak başvuru metni'nin konuşma becerisinin gelişiminde kullanılması. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 190-204.
- Jones, C. (2010). Interdisciplinary approach-advantages, disadvantages, and the future benefits of interdisciplinary studies. *Essai*, 7(1), 76-81.
- Kanatlı, F. ve Çekici, Y. E. (2013). Türkçe öğretiminde disiplinler arası olanaklar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 223-234.
- Karakuş, S. ve Şeyihoğlu, A. (2021). 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarındaki "çevre sorunları" konulu etkinliklerin disiplinlerarası öğretim yaklaşımı yönünden incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 25(88), 541-466.
- Kartal, A. (2020). *Disiplinlerarası çalışmalardan disiplinler ötesi çalışmalara köprü SOFEM (sosyal bilimler-fen bilimleri-matematik)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kavas, D. ve Öztoprak, H. (2019). Sürdürülebilir kalkınma farkındalığı ve çevresel duyarlılık üzerine bir durum çalışması: uluslararası kıbrıs üniversitesi. *Folklor/edebiyat*, 25(97-1), 147-166.
- Klein, J. T. (2005). Integrative learning and interdisciplinary studies. *Peer Review*, 7(4), 8-10.
- Konukaldı, Irmak. *İlköğretim fen ve teknoloji eğitiminde disiplinlerarası tematik öğrenme yaklaşımının öğrencilerin öğrenme ürünleri üzerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, 2012.

- Küzeci, D. (2007). Yabancı dil öğretiminde genel becerilerin kazandırılması. *Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi*, 18, 13-27.
- Leila, S., Ellina, S. ve Natalia, L. (2021). Dilbilimi olmayan bir üniversitede yabancı dil öğretiminde disiplinlerarası yaklaşım. *Avrupa Sosyal ve Davranış Bilimleri Bildirileri*. 1336-1343.
- M. Lightbown, P. & Spada, N. (1999). *How languages are learned*. China: Oxford University Press.
- Manor-Binyamini, I. (2015). *Language and discourse in special education understanding ethnographic interdisciplinary team culture*. Switzerland: Springer.
- Maden, S. (2021). Turkish language perception in primary and secondary curriculums in the context of interdisciplinarity. *Journal of Interdisciplinary Educational Research*, 5(9), 51-72.
- Matvienko, O. & Kuzmina, S. (2020). English language education at Ukrainian university: interdisciplinary aspect. *Arab World English Journal (AWEJ) Special Issue on the English Language in Ukrainian Context*, 161-170.
- Médioni, M. A. (2011). *Enseigner la grammaire et le vocabulaire en langues*. Lyon: Chronique Sociale.
- Melanlioğlu, D. (2016). Yabancı öğrenciler için dinleme becerisine yönelik üstbilişsel dereceli puanlama anahtarı. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1206-1229.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2006). Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni. Ankara: MEB.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2011). MEB 21. yüzyıl öğrenci profili. Ankara: MEB.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2019). Türkçe dersi öğretim programı. Ankara: MEB.
- MEB (2023a). mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=341 Erş. Tar. (15.03.2023)
- MEB(2023b). mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201813017165445MATEMAT%C4%B0K%2%C3%6%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI%202018v.pdf. Erş. Tar. (15.03.2023)
- MEB(2023c). mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812312311937FEN%20B%C4%B0L%C4%B0MLER%C4%B0%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI218.pdf Erş. Tar. (15.03.2023)
- MEB(2023d). mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686SOSYAL%20B%C4%B0LG%C4%B0LER%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI%20.pdf Erş. Tar. (15.03.2023)
- MEB(2023e). mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018121111026326GORSEL%20SANATLApf Erş. Tar. (15.03.2023)
- Mustea, A., Mureşan, M. & Herman, C. (2014). Integrating E-learning into the transdisciplinary methodology as a solution to the challenges of 21st century society. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 128, 366 – 372
- N. Redchenko, N. (2016). Kültürlerarası iletişim yetkinliğinin oluşumunda temel olarak disiplinlerarası öğrenme. *Uluslararası Çevre ve Bilim Eğitimi Dergisi*, 11(13), 6195-6202.
- Onan, B. (2017). Dil öğretiminde disiplinler arası yaklaşımlar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(3), 145-159.
- Ölmez, Emine. *Disiplinlerarası öğretim yaklaşımına dayalı sosyal bilgiler öğretiminin problem çözmeye yönelik yansıtıcı düşünme becerisine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi, 2023.

- Özaydınlı Tanrıverdi, B. ve Kılıç, C. (2019). Özaydınlı, B. & Kılıç, C. (2019). Disiplinlerarası yaklaşıma ilişkin ortaöğretim öğretmenlerinin görüşleri ve ders uygulamaları. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 52 (2), 301-330.
- Özçelik, Ceyda. *Disiplinler arası öğretim yaklaşımına dayalı hazırlanan öğretim etkinliklerinin, öğrencilerin geometrik cisimlerin hacimleri konusundaki akademik başarılarına ve problem çözme becerilerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, 2015.
- Özçelik, N. (2020). Yabancı dil ediniminde dinleme becerisi modelleri. Çeçen, S., Karacagil, Z., Tiro, A. O., Kahya, Ö. ve Bozgun, Ş. (Ed.), *Current Debates on Social Sciences 5* içinde (ss. 84-89). Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.
- Pilgrim, K. & L. Woo, K. (2021). Discovering sustainability in New York City: an interdisciplinary framework for teaching in urban institutions. *Journal of Interdisciplinary Studies in Education*, 10(1), 82-117.
- Sarıgül, E. (2017). Yabancı dil öğretiminde sözcük öğrenimi ve öğretimi sürecine genel bir bakış. *International Journal of Social Science*, 54, 91-104.
- Segovia, I, Lupiáñez, J. L., Molina, M. González, F., Miñán, A. and Real, I. (2010). The Conception and role of interdisciplinarity in the Spanish education system. *Issues in Integrative Studies*, 28, 138-169.
- Seyedi, G. (2020). Kültürlerin karşılaşma alanı olarak dil öğretim ortamları. Aydın, G. (Ed.), *Yabancı/ikinci dil öğretiminde kültür ve kültürel etkileşim* içinde (ss. 243-268). Ankara: Pegem Akademi.
- Sözlük (2022). sozluk.gov.tr/. Erş. Tar. (10.08.2022)
- Şahin, F., Göcük, A., Sevgi, Y. (2018). Fizik, kimya, biyoloji ve fen bilgisi öğretmen adaylarının disiplinlerarası ilişki kurma düzeylerinin incelenmesi: kan basıncı. *Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi*, 6(1), 73-95.
- Şan, Filiz, *Disiplinlerarasılık açısından bir bilim dalı olarak çeviribilim*. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, 2019.
- Taşdemir, M & Taşdemir, A. (2011). Disiplinlerarası yaklaşım açısından ilköğretimde fen ve dil temelli dersler. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 217-232.
- Timkina, Y. & Khlybova, M. (2018). Quasi-professional tasks in the foreign language education. *IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering*, 483, 1-6.
- Trauss, A. & Corbin, J. (1998). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. London: Sage.
- Turna, Ö. & Bolat, M. (2015). Eğitimde disiplinlerarası yaklaşımın kullanıldığı tezlerin analizi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 35-55.
- Tüm, G. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde diktenin yeri. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 29-40.
- Unesco (2017). *Education for sustainable development goals learning objectives*. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- Ülgen, E. (2017). Akademik tefsir araştırmalarında interdisipliner yöntem ve önemi. Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 5(10), 11-32.
- Vocabulary (2022). www.vocabulary.com/dictionary/interdisciplinary. Erş. Tar. (25.10.2022)
- Yarımca, Ö. (2011). *Disiplinlerarası yaklaşıma dayalı bir durum çalışması*. *Akademik Bakış Dergisi*, 25, 1-22.

- Yelkenci, Ö.F. ve İlhan, E. (2021). Yükseköğretimde yeni model arayışında bütünlük bir tasarım önerisi: disiplinlerarası dijital model (ddm). *Ekev Akademi Dergisi*, 25(85), 151-172.
- Yıldırım, A. (1996). Disiplinlerarası öğretim kavramı ve programlar açısından doğurduğu sonuçlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 89-94.
- Yıldırım, Tuğba. *Sanat entegrasyonunun yabancı dil öğretimindeki rolüne dair bir eylem araştırması: Türkçe ve İngilizcenin yabancı dil olarak öğretimi örneği* Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, 2019.
- Yıldız, D. (2019).Yazmayla ilgili psikolojik nitelikler. Bayat, N. (Ed.), *Yazma ve eğitimi içinde* (ss. 297-327). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yüksel, G. (2010).Teaching listening to young learners. Haznedar, B. ve Uysal, H. H. (Eds.), in *Handbook for teaching foreign languages to young learners in primary schools* (ss. 121-134). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Wach, E. (2013). *Learning about qualitative document analysis*. Institute of Development Studies.
- You, H. S. (2017). Why teach science with an interdisciplinary approach: history, trends, and conceptual frameworks. *Journal of Education and Learning*, 6(4), 66-77.
- Zeyrek, S. (2020). Theatre and drama in the context of teaching Turkish as a foreign language within the framemork of language teaching. *Journal of Interdisciplinary Education: Theory and Practice*, 2(2), 88-101.

ÖZ GEÇMİŞ

Melis AYCAN Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden 2013 yılında mezun oldu. 2021 yılında OMÜ LEE Yüksek Lisans programına girdi. Mezuniyetinden bu yana öğretmen olarak görev yapan Melis AYCAN iyi derecede İngilizce/Fransızca bilmektedir. Temel ilgi alanları, Yabancı Dil Eğitimi ve Dil ve İletişimdir.

İletişim Bilgileri

ORCID ID : 0009-0006-7128-0830

Yayınlar:

1. Aycan, M & Günday, R. (2023). Interdisciplinarity in foreign language education: analysis of the Club Ados method book. *JournalNX– A Multidisciplinary Peer Reviewed Journal*, 9(5), 224–236. <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/97RDH>
2. Aycan, M & Günday, R. (2023). Fransa ve Türkiye'nin Çokkültürlülük Yaklaşımları. *RumeliDE Journal of Language and Literature Studies*, 36.